

VIENYBĖ LIETUVNIKŲ

Literatūros, mokslo ir politikos sanvaitinis laikraštis.

Nr. 5.

Plymouth, Pa., d. 31 Sausio (January) 1900 m.
ENTERED AS SECOND CLASS MATTER AT THE POST OFFICE AT PLYMOUTH, PA.,

Metas XV.

Rasiant apie permainymą adresu būtina reikia atsiųsti ir senąjį adresą. Dėl norinčių pamatyti mūsų laikraštį siunčiamą vieną numerą dykai. Prenumerata turi būti iš viršaus apmokėta.

THE WEEKLY

Vienybe Lietuvniku

APPEARING EVERY WEDNESDAY

The only Lithuanian "NEWSPAPER" in PLYMOUTH, PA. Represents the interest of more than 300,000 Lithuanians in the United States. Subscription only Two Dollars per year.

RATES OF ADVERTISING.

ONE LINE ONCE \$0.25
ONE INCH ONCE \$1.00
ONE INCH, ONE YEAR \$10.00
all communications must be addressed

J.J. Paukštis & Co. Plymouth, Pa.,
The Printing Office of „Vienybe Lietuvniku“ executes the cheapest, promptest and most correct printing in lithuanian language:
FOR PRINTING in all modern languages.

„Vienybe Lietuvniku“

Išleina kožną Seređą, Plymouth

KASZTUOJA.

ANT METU AMERIKOJE.... \$2,00
Į UZMARĘ..... \$3,00

APGARSINIMAI.

Colis apgarsinimo ant metų \$10,00
Viena eilutė smulkiom raidėm 25c.
Už colį vieną sykį garsinant 100c.
Pajieszkėjimai: už vieną sykį 50c.
Du sykius garsinant 75c.
Tris sykius [už vieną dolerį] 100c.

Pinigai kitaip nesistuncia, kaip tik per MONEY ORDER, POSTAL NOTE" arba registravotose gromatose, ant szito antraszo:

J.J. Paukštys & Co.

224 East Main Str.,

Plymouth, Pa.

SPAUSTUVE.

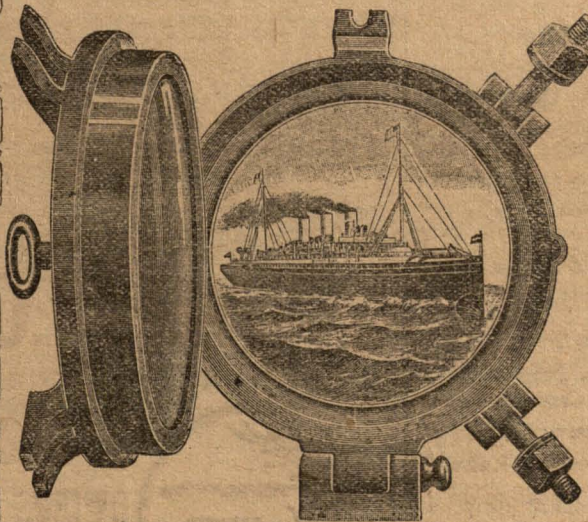
„Vienybes Lietuvniku“

224 E. Main Street, PLYMOUTH, PA.

Spausdinasi visokios knygos, konstitucijos dėl draugysčių, apgarsinimai, tikietai, bilos, gromatos ir kiti visoki darbai. Darbas atliekamas greitai ir pigiai.

PARDUODA LAIVAKORTES

* Ant visu kraliu geriausiu ir greiciausiu laivu *

Siunczia piningus į visas svieto dalis greitai ir pigi. Norintis kad jo piningai siuncziami į tėvynę neprautų ir kūr greiciausiai nueitų tegul kreipiasi pas mumis

Po TOKIU ADRESU

J. J. Paukštis & Co.

(P. O. Box 1018) East Main str. PLYMOUTH, PA.

Lietuviskas ir Lenkiskas **Kromas** visokių szviezių tavo rū. Taipogi pardūda szipkortes į visas dalis svieto, ant greiciausiu ir drucziausiu laivu. Iszmaino visokius piningus, o ir nusiunczia į uzmarę, tiesiog į namus greitai ir pigiai.

Tam. A. Butkevyczius,

NANTICOKE, PA.

FRANK KOONS

Hotelis ir Restauracija

88 E. Market str.

Wilkes Barre, Pa.

{ Prieszais dypą }
{ L. V. gelzkelio }

Keleiviams geriause nakvyne.

PRZESZŁO 25 LAT
używają wszystkie narody świata
na
REUMATYZM,
NEURALGIE i podobne choroby,
wyrabiany na podstawie ścisłych
NIEMIECKICH
PRAW MEDYCZYNYCH,
szlawny Dr. RICHTERA,
„KOTWICZNY”
PAIN EXPELLER.
NIE MA NIC LEPSZEGO! Prawdziwy tyłko ma „KOTWICE” za markę ochronną
F. Ad. Richter & Co., 215 Pearl St., New York.
31 MEDALI ZŁOTYCH i innych
13 ALL. Własne fabryki szkła.
25 ct, 150 ct. Uznaje go i poleca:
najbardziej le. arze, właściciele sklepów orteznych, duch wni i inne
makomite osoby. Blizsze szcze-
goly u F. A. Richtera & Co.
215 Pearl St., N. Y.
DRA RICHTERA
KOTWICZNY STOMAŻAL nallepszym środkiem na kolki niestrawność, choroby żołądka.

Daktarka.
Johanna Żelviene.

Vienintelė lietuviszka daktarka gydo visokias ligas. Offisas ir gyvenimas: ant kampo Centre Ave. ir Church ulycių. PLYMOUTH, PA.

Offisas { nū 7 iki 9 ryto,
nū 12 iki 1 po piet,
a idarytas { nū 6 iki 8 vakaro.

Mėsinyczia
Adomo Adzgaucko,

Uzlaiko kasdien szviezią mėsa, kiau-lieną, verszieną, jautieną, avinczieną, kumpiai szviezi rukyti, deszrų visokių galima gauti dideliam pasirinkime.

Teiposi uzlaikau mil-tų, cukriaus, kavos, arbatos, žuvų, silkių, surio ir visko kas tikt yra reikalinga žmogui dėl maisto, ir už pgesnę prekę nei kaip pas kitus visi pas Ad. Adzgaucka

220 E. Main Street

PLYMOUTH, PA.

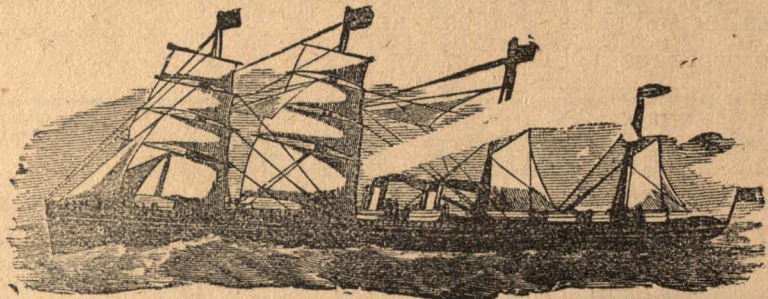
Max Kobre

Successor to

KOBRE & HERSCHMANN

Litewski i Polski **BANK**

40 Canal Str., -142 Division Str., New York

Prieteliai! dudu jums zinia, kad mes pardudam Szifkortes ant visu greiciausiu laivu uz pigiausia preke. Esu uztvirtintu agentu ant liniju, North German Lloyd Bremeno; Hamburg Amerikan Line Hamburgo; Red Star Line, Antverpo ir Nitherlands Lines Roterdamo. Siuncziamė pinigų, kuriūs jūsų prieteliai gauna į 15 dienų. Musų kantoroje galite susiznekėti lietuviszkai ir lenkiszka. Ateikite ir persiliudikite, kad mes per 25 metus su kožnu apsiėjome teisingai. Teiposgi pardudame tikietus ant visu galeziunkeliu Am-rikoje ir Europoje.

KANTORAI MUSŲ EUROPOJE YRA TOKI

31 Admiralitatstrasse Hamburg. 46 Heerdenthorsteinweg Bremen.
20 Maaskade Rotterdam.

Skaitytk su atyda!

Firmas Lietuviszkas **BRAVORAS** Suvienyose Val-tijose Sziaurinė-Amerikōs, kuriame iszdirba geriause ALŲ PORTERŲ ir ELIŲ.

Nes yra daromas isz grynu javu ir geriausiu apfiniu, norint ir ge-laant truputį užsilinksminti bet gal-

vos neskauda, nes jame nėra jokiu primaiszytu kvarbu nē orozku.

Todelgi perkantieje ir parlavėjai (karcziamnikai) visos reikalaukite Lietuviszko

laus: - visaa jūg yra geriausias alus, o antra teip darydami suszelpsite saavo Vientauzcius lietuvius.

POLISH---LITHUANIAN

BREWING CO.

DANVILLE, PENN., A.

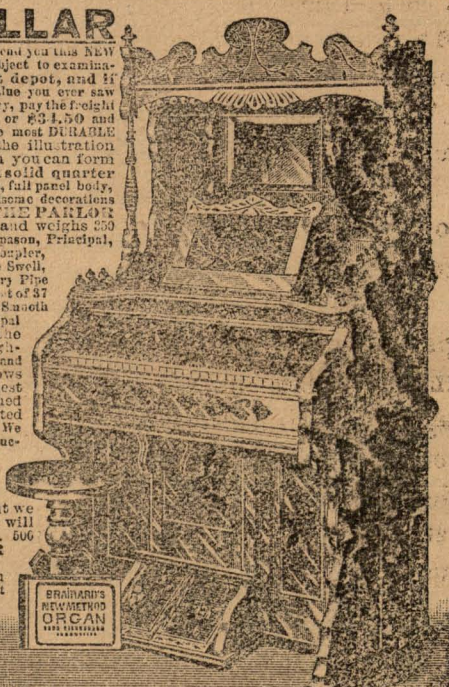
SEND US ONE DOLLAR

Cut this ad. out and send to us with \$1.00, and we will send you this NEW IMPROVED PARLOR GEM ORGAN, by freight C. O. D., subject to examination. You can examine it at your nearest freight depot, and if you find it exactly as represented, the greatest value you ever saw and far better than organs advertised by others at more money, pay the freight agent **OUR PRICE \$35.50**, less the \$1.00 deposit, or \$34.50 and freight charges. **THE PARLOR GEM** is one of the most DURABLE AND SWEETEST TONED instruments ever made. From the illustration shown, which is engraved direct from a photograph you can form some idea of its beautiful appearance. Made from solid quarter sawed oak or walnut as desired, perforated key slip, full panel body, beautiful marquetry design panels and many other handsome decorations and ornaments, making it the VERY LATEST STYLE. **THE PARLOR GEM** is 6 feet high, 42 inches long, 23 inches wide and weighs 350 pounds. Contains 6 octaves, 11 stops, as follows: Diapason, Principal, Dulciana, Melodia, Celeste, Cremona, Bass Coupler, Treble Coupler, Diapason Forte and Vox Humana; 2 Octave Couplers, 1 Tone Swell, 1 Grand Organ Swell, 4 Sets of Orchestral Toned Resonatory Pipe Quality Reeds, 1 Set of 37 Pure Sweet Melodia Reeds, 1 Set of 37 Chromatically or Half Celeste Reeds, 1 Set of 21 Rich Mellow Saxonia Diapason Reeds, 1 Set of Reading Soft Melodious Principal Reeds. **THE PARLOR GEM** action consists of the celebrated Swell Reeds, which are only used in the highest grade instruments; fitted with Hammond Couplers and Vox Humana, also best Dolbe-felts, leathers, etc., bellows of the best rubber cloth, 3-ply bellows stock and finest leather in valves. **THE PARLOR GEM** is furnished with a 10x14 beveled plate French mirror, nickel plated pedal frame, and every modern improvement. We furnish free a handsome organ stool and the best organ instruction book published.

GUARANTEED 25 YEARS. With every PARLOR GEM ORGAN we issue a written binding 25 year guarantee, by the terms and conditions of which if any part gives out we repair it free of charge. Try it one month and we will refund your money if you are not perfectly satisfied. 500 of the organs will be sold at \$35.50. ORDER AT ONCE. DON'T DELAY.

OUR RELIABILITY IS ESTABLISHED if you have not dealt with us ask your neighbor about us, write the publisher of this paper or Metropolitan National Bank, or Corn Nat. Bank, of Chicago; or German Exchange Bank, New York; or any railroad or express company in Chicago. We have a capital of over \$700,000.00, occupy entire one of the largest business blocks in Chicago, and employ nearly 2,000 people in our own building. **WE SELL ORGANS AT \$22.00** and up; PIANOS, \$15.00 and up; also everything in musical instruments at lowest wholesale prices. Write for free special organ, piano and musical instrument catalogue. Address: (Sears, Roebuck & Co. are thoroughly reliable. -Editor.)

SEARS, ROEBUCK & CO. (Inc.), Fulton, Desplaines and Wayman Sts., CHICAGO, ILL.

LINKSMAN NAME MUZIKA VIS YRA

\$500 PIANO ARBA \$250 VARGONUS daugelis žmonių gal nusipirkti nei moka ant jų gražyti. HOME MUSIC box užima jų vietą ir dėlei pigumo gal ir vargiausias muzikus nusipirkti. Gražija taja muzika nes sunkiasias kompozicijas. Kompozicijos yra iszdirbtos ant plieniniu voleliu, kurie turi plieninius dantis o ne kokius popierinius arba kitokius. Turi meilu balsą ir nudūda kaip

vargonai. Gražija visas dainas, kurios palinksmina senus ir sergančius. Bovijsė visą draugystę gražiausiais valciais, polkomis, kadriliais ir t. t. Pagelbsti dainavimui visu populiariškų dainų. Linksmia bova vaikams. Ji gražija per 1000 visokių kompozicijų. Yra tai apdyvytinis iszradimas. Tukstanczius paliudijimū turimė nū užganėdintų pirkėju. „Teip daug visai nesitkejome“ sako jie. Tai yra tikrai pigi muzika. Su visam sveria 16 varu. KAS TUOJA TIKTAI \$6.00 gražioje skrynutėje su kompozicijoms. Nusisim jums gae \$3.00 per Expressa. Agentai gerai užpelno. Greitai parsūda. Atisukite už 2 ct. markę dėl katalogo ir tt.

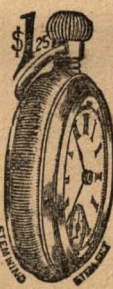
STANDARD Mfg. Co., 45 Vesey St., New York; P. O. Box 2853, dept. 64

SZITA PUIRŲ LAIKRODELI
Nusisim kožnam dykai ant paziuros. Yra tai puikiausias už tūs piningus. Luk ztai yra isz gryno sid brosu geriauseis viduria s izro. Ant \$100 lai rodėlo ir Gvarantūtas ant 25 metu. Kaszūja tik 2.75 per C.O.D. o rodėdami ir taja pilnū. Tai kaszūja tiktai 10c extr.

Micros Gold Filled Laikrodėlis ne laitytas nes luk ztai yra isz gryno ankso geras lėl visu. Tufintis geriausias mērt an Movements Gvarantūtas ant 25 metu. Iszrodo laikrodėlis kaip už \$50 aty k \$0.40 o laikrodėlis tavo. o pri k t m dū im DYKAI pnikę spl kurę dē tū ka prisų piningus isz kalno o tad mes užmokam ir už expesa. Szitas laikrodėlis yra pui isz smuogit s

GERAS DEL KARAL'AUS Laikrodėlis kuris gali but mesz otas per v sas ypatas. ukeliniis su geraiis vidoreis nepajūsta Gvarantūtas ant 5 metu. Prisiusim per .0.D. už \$1.25, je gu nepatiktū tai gali atlost ant musų kaszto laikrodli atgalios. DYKAI pri isz puiku lenciugeli, j-igu prisiusi piningus su užprasymu. Szitas laikrodėlis yra pigiausias, puikiausias ir druceiausias už teip pigę prekę. Neuzmrszite, jeigu nepatiks, - neimkite

už \$3.95, Puikas 14 karato dubeltavai paauksu sias. ukto American Movements Gvarantūtas ant 20 metu. Prisiusim C.O.D. o jeigu patiks n mokėk \$3.95 agentui, arba prisiusk gromatoje \$3.95, o prisiusim laikrodėli ir DYKAI puiku lenciugeli, mes uzmokam tada visus kasztus prisuntimo. Ra zant reik padēt sr vyri zką ar moteriszka laikrodėli reikalauji; atdengta ar uzde tų

Ne už nieszit. Visam su laird tū vrs sziziant per C.O.D. su perzūre mo pavėlėjimū jeiu nepatiks tai ant musų kaszto

Jeig si nez t piningus... YK... CHICAGO ILL.

PERŽVALGA.

— „Varpas“ 6 num. praneša apie surinktas ir išleistas aukas parodos reikalams. Europėjiskam parodos kasieriui Zueriche tapo iš viso prisiusta 581 frankas ir 86 centai; o išmokėta \$274, 32 fr. Likę kasoje 313, o 4 f. „Varpo“ redakcijai yra surinkta 407 markės. Parodos aukų kasa iš Zuericho ir „Varpo“ redakcijos perėjo į rankas p. D. Z a u n i a u s , R o k a i c z i u o s e , p e r N e u k i r i c h , O s t p r .

— Pirmu kartu apie parodos reikalus prakalbėjo ir Prusų Lietuvos laikrasčiai. Atkartojo atsisaukimus apie parodą iš „Ukininko“ ir „Varpo“ bei Amerikos Parodos Komiteto. Prusų lietuviai be abejonės prasidės prie tojo reikalo. — „N. L. Ceitunga“ num. 3.

— „Tėvynės Sargas“ renigia lotyniską ir lietuviską knygą vardan amerikiečių ir ragina amerikiečius sutaisyti peticiją ir delegaciją pas popiežių nusiusti, su meldimu užtarymo prieš žemės galiūnus ir prieš Dievą pripažįstant už palaimintus kun. Andrių Rudaminą ir jėjavitą — kunigaikštį vyskupą M. G. kaipo mūsų užtartytojus.

— „Varpas“ išleido nauja knygelę „Paveikslai.“ — Paraszė Zemaitė. pusl. 47.

— Maskolių valdžia statei muilina lietuviams akis dėlėi sugražinimo spaudos, sutverdama tam dalykui komisijas, kuri pripažinsta lietuviams tiesą, ką j niekus paverčia bile koks maskolpalaikis, ir vėl viską pradeda iš naujo, ir lietuviai laukkite. O tuom tarpu savo maskoliszką ir pravoslavi-zką propagandą varo su didžiausiu smarkimu, statydama cerkves, ir „narconas necilizezias“ kur jų visai nereikia, tai arbatines ir savo knygynus įkurdama. Lietu-

vius žadna, jus laukkite, o savo propagandą apmaskolinimo varo, ir persekioja lietuvius su didžiausiu įnirtimu. Prieszais szitokią maskolių politiką reikia smarkios lietuviszkos agitacijos ir rasztų išplatinimo, išz kurių žmonės galėtu suprast tajį muiliniimą akių. Ant tokių rasztų išleidimo turėtu buti paskirtas tam tikras fondas.

— Apie Trikus, o ir visur plačiai, Vilniaus gubernijoi, ant 13 Lapkriczio praėjusių metų, žmonės laukė pabaigos svioto. Vieni buvo pasidarę sau grabus ir meldėsi, kiti-gi viską pragėrė ir nieko nedirbo. O tulas Janka (Jonas Tulaviczius) išz Stakliszkų nei arė nei sėjo rugių žieminių. Dabar svietas nepasibaigė ir Jonas likosi be duonos.

— Žeimėje, Kauno gub. Panevežio pav., vagys apvogė žilonių banką ant 20,000. — „Lietuva.“

— Lietuviszkame Minske taps irengta moteriszlka gimnazija. — „Lietuva“.

— Pirmieji išzpildytojai užmanymo tautiszkos dienos yra Vladislovas Dauganis išz Sowelltown, Me. ir J. Žmuidina išz McAdoo, Pa., kuriuodu vienos dienos užpelną, po \$2,00, paszvente ant tautiszkų reikalų. Kas daugiau?

— „Lietuva“ klausia kur yra kunigų aukos parodai sudėtos redakcijoi nabaszninko „Garso“?

— Dr. J. Szliupas buvo užkviestas nuo Pittsburgo lietuvių su prakalboms; neapkenčiantieji to bėgo į policija meldami pagelbos, kad toji nedaleistu laikyti susirinkimų nei prakalbų. Policija vienok jų neklause. — Tai pirmynžengystė!

— Pittstono moteriu katalikiszkra draugystė po apieka kunigo teip jau augsztai pako-po, kad du protestu net paraszė jau: į „Saulę“ ir „Viltį“ ir jau apsiginklavo su szluoto-

mis. Jeigu teip laipsniskai kils ir tolyn, tai neuzilgio pamatysime protestą priesz patį apiekuną, kuris sukėlė tuos ermyderius bėgediszkai apmeluodamas nieko jam neprasikaltusias ypatas ir dabar raszo protestus užlindęs už moterijų nugaros.

Aukos parodai

Isz Philadelphia, Pa.

K. Macziuzas	-25	K. Marcinkevicia	-25
A. Kairis	-50	Jieva Karrienė	-50
Vistorija Variejukė	-10	A. Blažys	-25
J. Vaitiekunas	-25	B. Moniejus	-50
Ona Szimkienė	-50	Teodora Rekaszaite	-50
A. Zemaitaitė	-25	J. Gutauskis	1—
J. Moškeviczia	1—	End. Naujokas	1—
S. Naujokas	-10	J. Moškeviczia	-50
J. Knystautas	-10	K. Kostant Naviczia	-50
Marijona Mockaitė	-10	Agota Moškevicziute	-50
F. Vitkeviczia	-50	L. Balocius	-50
J. Ruzinkis	-25	J. Burnickis	-25
Marijona Burnickenė	-25	J. Kibartas	-25
Kazimiera Dovydatienė	-25	V. Lovydatis	-25
J. Novickas	-50	R. Malinauskis	-25
Marijona Koburczaukė	-25	Ona Malinauskienė	-25
K. Grybas	-25	M. Bobirzauskis	-25
V. Sabalanskis	-25	P. Jucaitis	-25
V. Malkevicia	-25	A. Szuklis	-25
J. Javaitas	-25	J. Szimanas	-2
A. Danelavicia	-25	A. Guzauskis	-10
J. Rasauskis	-10	A. Barzdas	-50
J. Kresneckis	-10	V. Zaulis	-25
J. Makackis	-25	J. Jakstis	-10
V. Mickus	-25	K. Kubilius	-10
J. Bauszkonis	-25	J. Bartuska	-10
T. Jasaitis	-25	A. Jankauskis	-25
J. Szimkevicia	-25	Marijona Samsanaviczute	-25
J. Grentaitis	-15	T. Staniukynas	-25
A. Daubrauskis	-25	T. Krievicz ukaitis	-25
Agota Stasiukeviciene	-25	A. Zalauskis	-15
M. Kimutis	-25	J. Pretiks	-25
Ona Naruntienė	-25	Pr. Roczas	-50
Agota Karuzienė	-25	J. Banis	-25
A. Rimkus	1—	S. Narbutas	-25
J. Szaszkauksis	-25	J. Karuzas	-25
K. Malinauskis	-50	S. Aozas	-50
Veronika Bucznikė	30	V. Szaszkauksis	-25
F. Mikalaits	-50	B. Staszkauskis	-11
J. Buznis	-50	Elzbieta Malinauskienė	-50
V. Nevulie	-25	Marijona Tipikaitė	-25
J. Miszickis	-10	S. Poltarokas	-50
J. Narbutas	-25	V. Vaiczka	-25
M. Knistautienė	-25	J. Spilgis	-25
A. Agentas	-25	Pr. Tautvydas	-25
L. Jonikas	-50	D. Knistautas	-25
J. Valavicia	1—	J. Kruzas	-25
Julijona Lazienė	-50	J. Narbutas	-50
M. Kavaliauskas	-50	F. Valavicia	-50
J. Ivaszoviczia	-25	J. Bazis	-50
Rozalija Zemaitienė	-50	B. Vencius	-50
K. Zemaitis	-50	B. Bugvilas	1—
V. Karszisz	-25	J. Zemaitis	-50
Urszule Gegeckienė	-25	S. Tarela	-50
J. Greiczius	-50	M. Dambrauckas	-25
		V. Zubrus	-2
		P. Jankauskis	-2
		M. Zakeviczia	-2

(Toliau bus.)

V. Lapinskas	-50	J. Lintonis	-50
A. Lioujis	-50		
Dr. S. Kaufmiero, New York	10—		
J. Zmuidina, McAdoo, Pa	1—		
brazilijos lietuvių aukos	-4		
Isz Forest City, Pa.			
J. Prusas	-25	J. Lotraitis	-2
Pr. Vitkauskas	-10	Kazimiera Vitkauskienė	-15

Buvo \$1370,57

Labu \$1424,22

J. J. Pauksztis.

Aukos kankintiniams

J. Zmuidina, McAdoo, Pa. 1—
Antra kart, New Britain, Conn. -30
Buvo \$99,90
Labu \$101,20
Redakcija.

Isz Lietuvos.

Po kelių metų nebuvimo Lietuvoje dides atmainas at-
radau. Valsezionų tarpe di-
desnis susipratimas o per tat
mažiaus judosyzszių, ponijos
ir kunigijos tarpe didesnis su-
tikimas. Ant sodiezių dide-
lę įtekmę daro užrubežinė lie-
tuviszka spauda, kuri szaukia
prie vienybės ir atsispyrimo
priesz neteisybės. Viena ne-
teisybė yra nuo pusės valdžios,
kad nori sutrinti ir iszrauti isz
pamato lietuvių o antra ne-
teisybė ekonomiszka.

Buvo žinia isz Petrapilės
pirm poros mėnesių, kad liet.
spauda busenti sugražinta iki
naujų metų, bet nauji metai
atėjo o apie spaudos sugraži-
nimą nieko negirdėti. Tas re-
gis atsitinka dėlto, kad Petra-
pilės lietuviai daro viską per
prietelystę vietinių maskolių,
sekdami pagal jų rodos, ne-
numanydami, kad tie patis
maskoliai prieteliaudami isz
vienos pusės del lietuvių, nori
tiktai už liezuvio isztraukti,
duodami savo rodas pagal ku-
rias lietuviai seka spaudos at-
gavime, ir dėlto per daugel
metų atsiekti to negali, nes
maskoliai visas paslaptis žino-
dami užkerta jiems kelius.
Isz tos priezasties, kad užru-
bežinė įtekmė yra dėl masko-
lių baugi, su savo žadėjimais
sugražinti spaudą, nori ją su-
mazinti ir kaip norius užbovy-
ti lietuvius, idant turėtu laiko
daugiau iszkados padaryti sta-
tydami cerkves, cerkvinės mo-
kyklas, leisdami į žmonių tar-
pą popus, įrengdami visur ar-
batines ir prie jų maskolisz-
kus knygynus ir tt. Vilniaus
pravoslavnoje seminarijoje pra-

dėjo klierikus mokinti lietuviszkai, idant musų tarpe paleisti jų czielą armiją. Jau ir dabar vienas popas yra Tivėnuose o antras Kolainuose mokanti lietuviszkai, kurie rupinasi savo dvasiszką ir maskoliszką įtekmę platinti. Žodiu sakant, kvaili žmonės įtikėdami gerai szirdžiai maskolių prietelių (!) prieš anuos spaviedojasi iš visokių bėdų, o tie per tai žino kaip ir kokias kliutis daryti, kad lietuviszkai isznyktų. Kvaila butu toji pelė, kuri mislytu, kad katinas jos ne pjaus; kvaili yra tie žmonės, kurie įtiki maskoliszkai ir lenkiszka — prietelyste. Dėlto atsirado žmonės taip jau spaudos atidavimo reikalaudami, kurie nebeklausia judoszių maskolių prietelių (?) rodos, bet daro pagal savo protą, nes tie prieteliai (?) žiuri tik tai kaip sau czinus ir orderius užsipelnyti o mumis žudyti; bet ne visi musų žmonės turi teip geras akis ir ausis, kad tą galėtų matyti, girdėti ir suprast. Sziuomi tarpu yra tik tai vienintelis kelias dėl prispyrimo, idant maskoliai spaudą gražintu: platinimas užrubežinių lietuviszkų knygu ir lietuviszkos dvasės. Tada maskoliai sugražins spaudą siulydami knygas pas savę spaudintas, idant užrubežinę įtekmę sumazinti.

Iš priežasties, kad ponija savo gyvenimo laipsnio nebepasiekė, nori pažeminti, norėdama gyventi kaip dar jų tėvai prie baudžiavos gyveno, žymiai pradeda nikti. Vieni jau dvarų neteko, kitiems teks lyg pavasario o dar kitiems ant kelių metų, jeigu laipsnio savo gyvenimo nepažemins. Tokie vis pucziasi kaip kalakutai, o utelės iszėdę jau visą pakauszį. Nebenor nei kšnelio žemės parduoti, idant skolas pamažinti ir ant likusios žemės sziaip teip gyventi, nes tada butų lygus su „muzikais“,

kurie turi mėsžuotas ir žemėnas rankas bei puslėtas, o tokios pasidarytų ir musų buvusių kitą kartą ponų, kas dėl musų „mandarinių“ *) yra baidiu. Jie nori gyventi iš svetimimo prakaito, o tas prakaitas darosi vis brangesniu. Geresni ir drutesni žmonės iszeina į Ameriką arba į Prusus, prasčiau ir silpnesni lieka imdami algas kaip anie geriejie. Didžiū-didžiausią nuspaudimą kenzia apsivedusiejie, kurie pastoje į dvarus už ordinarczikus arba kumeczius Egipto nelaisvę kenzia. Tie žmonės už 24 rublius, 12 purių rugių, 6 p. miežių, 4 p. žirnių, 5 p. avių, truputi žemės ant daržo ir bulbių, už iszmaitinimą karvės ir avies pastoja į nelaisvę ant rundino meto, ir yra apsunskinti sunkiaus kaip Brazilijoje ant kontrakto, o kaip žmonis apsivedę ir visiszkai biedni niekur iszbėgti ir pasitraukti negali. Prie to dar ne visados viską gauna pas ponus, kurie patys į ubagus virsta. Jeigu patenka žydams arendoriams į nagus, tai nors tie dar labiau nuspaudžia, bet nors pinigų užmoka. Tų žmonių vargai neapsakomi, nes jie ir szventoms dienoms atsilio neturi. Žydai parsamdo vežimus ant uždarbių ir siunczia anuos kelionėn szventoms dienoms. Tie lietuviszki murinai apart sausos duonos nebepasiekė ant kelio pasiimti, nes paskerstas meitėliukas turi užtekti uždaru ant visų metų, per tai retai kada pati yra iszgalėjime idėti vyrui kokį kaukliuką, kurį czulpia nabagas lyg szuva ant skiedryno ir kramto, nes mėsos yra labai pasiilgęs. Vaikai tokių vargšų yra apiplysę pusplikiai. Jeigu toks vaikas ant tiek paauogo, kad jį gal už piemeų kur leisti, tai jau laimė—vieno pilvu mažiau. Žmonės laiky-

* Teip vadinasi kinų urėdninkai, kurie už gėdą laiko dirbti augindami nagus ant pusės uolekczio ilgus.

dami manę už prietelių skundžiasi su aszaroms, bet asz apart pakėlimo balso ant platau svieto, kitos rodos neturiu. Reikia dabar kunigų paklaust ar tokiam padėjime žmogui nusidėjimas butu vogti ar ne, jeigu už menkus pinigų ir javus, kuriuos jam duoda neva algos teip jį iszspaudžia kaip citriną? Jaigu yra budas aprubežiuoti darbininką per tikėjimą ir įstatymus, tai koks yra budas aprubežiovimo pono, kuris nieko ne dirba, į užrubežius važinėja, kortoms loszia, o vienok kartais darbininkui nei visų pinigų nei visų javų neatiduoda. Žodiu sakant, vienas dirbdamas ir sunkiai prakaitaudamas yra teip kvailas ir silpnas, kad savo tiesų neatgaudamas hadu mirszta, o kitas isztvirkime gyvendams turi po savo pusei geresnę iszmintį ir valdžią dėl nusloginimo pavargelio. Dėl iszeivystės sustabdymo, idant butų dėl ponų darbininkų, nori ponija per kunigus įtekmę ant iszeivių turėti. Žmonės iszeina į kitas szalis tik iš paskutinės bėdos ir sako, kad pasiliktu, jeigu jiems norint po truputi algos pridėtų, bet ponai pridėti nenori. Žmonės sako, kad sunku yra jiems tėvynę apleist ir kad tik iš bėdos svetur iszeina. Ponai kalbina anuos kad ne eitu, bet padidinti algas neprižada. Net dar ketina susikalbėti kad pigesni darbininkai butų, nes, sako, iszeiti ant savo nebepasiekė. Tai yra: jeigu jo dvaras davė įėjimo ant metų 3,000 rublių, tai jeigu anas kitą metų brangiaus darbininkams mokės, tai turės ant 500 rublių mažiau. O tai yra priežastis dėl ko ponai darbininkams nebepasiekė brangiaus mokėti. Turėdamas ant 500 rublių mažiau įėjimo, turėtų daug mažiau ant mergų ir kortų! O, kodėl anas nebepasiekė kaip reikiant užmokėti! Bet vargu tas ilgai bus! Jau ir ku-

nigija varguzių teisybę pradeda pripažinti. Szveicarijoje buvo kongresas, ant kurio nuspręsta tikėjimo nebekliudant už varguzius stoti, per tai tas mieris gauna didesnę spēką ir pritaikinimą.

Per prievartą prie iszeivystės ir doriszkoji pusė pradeda nupulti, nes iszeivių paczios, gyvena szlėss pradėjo laikytis sau jau kinčiniūs, gyventi su visokiais piemenimis ir pusberniais. Pagrįžę teip vadinami czia „amerikonai“ ras po puskaįj atsiunsty „pacztu“ vaikų. Retai katra gyvenaszlė nepasileidusi. Į Prusus eina mergos ant vasaros tarnauti, tos vėl grįžta su „priedais“. Kaip jos sako, nebepasiekė atsakyti savo „gaspadoriams“, nes tie gražiai praszo, vaisziau, duoda ir pinigų; atsisakant galėtu supykėti ir nuo darbo pavaryti. Sziočiu budu prigimimas ne snaudžia, ir lietuvių skaitlius didinasi daleistu ar nedaleistu budu. Norint tam užbėgti, reik socialiszkas ir ekonomiszkas sanlygas teip pakreipt, kad kiekvienas žmogus savo laike galėtu apsivest ir turėtu ganėtiną užlaikymą savo szeimynos, nepryvalitu dėl kšnio duonos apleist savo lizdo ir dangintis kas žin kur. Priesz prigimimą nieks negal stengtis, o budami žmonės apsivedę ir turėdami pakaktinę užsilaikymą isz karto paszalintu iszsiplatinusę, kaipo amara, prostituciją.

Bažnyczioje eina kare su lenkyste, ypacz po miestus. Raseiniuose yra klebonu lietuviu gimęs, bet didelis lenkiszkas patrijota—Žementauskis, nuo Szakių, Suvalkų gub. kilęs, bet visus nori perliudyti, kad anas yra nuo Ciechocinko isz Lenkijos. Tas vyras teip smarkiai už lenkystę stovėjo, kad vyskupas atrado už naudingą aną isz Raseinių riebios perkelti ant filijos, kad anas po sunkaus dėl len-

kystės triuso—pasilsėtu. Iš tikro butu kvailumu stovėti už lenkystę ten, kur nieks jos neparemia. Yra tiktai du bajoru už lenkystę stovinczių, iš kurių vienas „pan Wróblewski“ važinėjo į Kauną pas vyskupą besirupindamas dėl brangios lenkiskos kalbos. Žinoma, kad jeigu lietuvystė Lietuvoje kila, tai yra visiems suprastina, bet ponai lenkai pasirupino už tai aptėplioti vyskupą Paliulisnį po užrubežinius lenkiskus laikraszczius.

Vilniuje lietuviai nori apimti szvento Mikolo bažnyčią dėl savo dievmaldystės, bet kada prasžė vyskupo Žvieravicziaus apie tai, tai ans atsiskakė, kad pakol gyvas bus, tai Vilniuje nebus lietuvizkos dievmaldystės. Bet rodos *d e f a c t o* lietuviai jau lietuvizkai ten užgiedojo.

Žemaitijoi didelis javų neuzderėjimas yra, per tat tuli užtenka maisto vos ne vos iki pavasario, ir dėlto iszeivystė didinasi. Po nekuriuos krasztus pradeda dalinti dvarus į kolionijas. Perka žemes valsčionis ir bajorai, kuriems galima pirkti tikt iki 60 desentų pagal valdzios daleidimo. Kas turi pinigų gali iš tos ponų bėdos pasinaudoti. Desentina po 90 rublių.

Nuo poros metų Raseiniuose tapo įsteigta laukininkystės draugystė, kuri turi savo krautuę ir patraukė iš pavieczio į kelis szimtus sanarių. Uždeda teipjau pieniszkas draugystes, iš kurių svarbiausios yra „Unitas“ Kuszelszkiuose, arti Szilavos, ir „Biruta“ Kelmėje, abi Reseinių paviete. Dabar ketina ir Reseiniuose uždėti pieniszką draugystę. Pieniszkos draugystės iszdirba sviestą siųsdamos į užrubežį. Arti Szilavos, Reseinių pav. Aukszdvaryje yra nuo poros metų pabirkas dėl iszdirbimo saldzių pyragaiczių, vyno isz uogų ir kitų vaisių, dziovinimo darzovių ir tt.

Pažįstamas.

Politiszkos žinios

Amerika. Amerikonų veikmė Pilipinuose vis ta pati; Oti sas nepasigaili suteikt žinių savo valdziai, kad pilipiniecius pergalejo, iszblaszkė ir t.t., ir prie tujų prikergia po keles deszintis amerikonų užmusztų tai sužeistų. Pagal tai aiszku, kad ten karė esti be pertrukio, kuri naikina lygiai abi puses. Pilipiniečiai, pagal praneszimus, tampa vis pergaletais, bet tulose vietose jų pergalejimas nusiduoda tik su pagelba laivynės. Susimuszimų atsitinka kas diena ir karė be atmainotokia yra kaip buvusi. O kas yra daug amerikonų pilipiniecių rankose, tai rodo tas, kas Washingtone karės ministeris iszstarė, kad su sugautaisiais pilipinieciais negalima pasielgti kaip su maisztininkais, juos suszaudant, nes pilipiniečiai atikerszytu lygia miera ant amerikonų patekusių į jų rankas. Dėlto aiszku, kad amerikonų yra daug daugiau pilipiniecių rankose, negu garsinama, ir amerikonai negal su pilipinieciais apsieiti pagal norą, nes aniejie lygiu budu atsikerszytu. Jeigu isztikrujų karė artintasi prie galo, tai negabentu amerikonai daugiau kariaunos, kanuolių ir mulų į Pilipinus. Karė tiktai tada pasibaigs, kada amerikonai iszskraustys isz Pilipinų ir paliks visą rėdą patiems žmonėms pasidaryti.

Tuli senatoriai pareikalavo lygių tiesų dėl murinų pietinių valstijų, kuriems tapo atimtos tiesos balsavimo. Bet kad senatorių didesnė dalis yra kapitalistais arba kapitalistų bernais, nepritaria tam ir jiems geriausiai yra viesziat vergijai. — Senatorius Turner isz Washingtono valstijos smarkiai kaltino valdzią už žudynes pilipiniecių, ir visai kiteip elgtusi Amerikos valdzia, jeigu pilipiniečiai lupta amerikonus, kaip lupa burai anglus,

turėtu pakaktinai kanuolių, taida jie butu ir subrendusiais savimi valdytisi.

Burams pergalingus anglus visuose didesniuose miestuose gyventojai nulaiko susirinkimus ir iszreiszkia savo simpatiją burams, kurie dėl savo tiesų ir laisvės kariauja su pasekme priesz despotiszką Angliją. McKinley burų pergales nepatinka, nes sukelia dvasę ir energiją užimtų krasztų nepasiduoti teippat galingai Amerikai.

Pietinė Aprika. Praėjusios sanvaitės muszio pasekmių ant Tugela upės ir aplinkui Lady-smith laukė visas svietas, nes į 40,000 anglų buvo pasiusta iszgelbėti gen. White su 13,000 kareivių apgultą mieste Lady-smith, ir ant burų paprastos laimės anglai palikę 1500 užmusztų klaksoti ir 17 kanuolių turėjo neszintis atgal per Tugelą upę. Burui tame visam muszyje nužudę savųjų į 500 tiktai. Szitos žinios dar nėra tikros, nes anglai apleisdami vietą muszio paskutiniu kartu paliko 1500 užmusztų, o muszis tęsėsi apie 10 dienų, tai to laiko užmuszti ir visi sužeistie jie nežinomi dar, nes Anglijos valdzia tikras žinias slepia. Kiek anglų pateko į burų rankas, nežine dar. Isz pulko gen. Warren, gen. Dundonald su 1600 raitelių norėjo persimuzti per burų eiles ir įjot į Lady-smith, ir iszjojo, bet kur jie nujojo, nėra jokios žinios. Žinovai viso pasilaikymo sako, kad tie raiteliai nujoję į Pretoriją. Apart tokio nuokriczio, laikraszcziai paduoda, kad burai sumuszę gen. Clery, kuris likosi desziniame sparne sergėti kelią susineszimo. Kaip Bulleris persikėlė per upę, tai Clery likosi Chieveley, kurį burai sumuszę einą pasitikti grįžtantį Bullerį. Jeigu isztikrujų teip atsitikę butų, tai ir pats Bulleris gal patekt į burų rankas. Apgultasis Ladysmith yra bombarduojamas

tolyn ir pagal žinovų nuomonę turėsęs burams pasiduoti szia sanvaite. Gen. White per saulinį telegrafą apreiszkęs Bulleriui, kad negalys ilgiaus laikytisi.

Szitas nuokritis sukrėtė visą Angliją ir valdzios pusės laikraszcziai rodyja iszsiųsti kuomi greicziausiai dar 50,000 kariaunos ir statei traukti ant Bloemenfontein ir Pretorijos. Vienok nėra teip lengva iszpildyti, kaip laikraszcziams parasztyti.

Vakarinėje dalyje apie anglų pajiegy veikimus nieko negirdėti, tik burai pradėję labiaus bombarduoti Kimberley. Pietiniame szone apie Colesberg ir Stormberg nieko svarbesnio neatsitiko. Gen. French ir Gatacre ilsisi visai tykai.

Ir dabar burams anglus sumuszus, visas svietas dziaugiasisz Anglijos nuopuolio ir giet valdzios, kadan-gi Anglija visoms lindo už akių visame viete. Politikieriai pranaszauka, kad jau pietinė Aprika dėl Aglijos yra dingusi, nes sukibus visiems gyventojams Anglija neatsilaikys nieku budu, kadan-gi dar neatsilaikė nei vieną kartą, kol burų buvo mažesnės pajiegos negu jau sziantdien yra.

Prancuzija. Sausio 25 d. Paryziuje sudas iszardė zokoną „Dangua emimo Motinos Szvencziausios“, kuris po uždanga tikėjimo varė politiszką mierį, kad sugriauti respubliką ir paduoti visą szalies valdzią į rankas karaliaus. Tasai zokonas didei szelpė monarchistus, nes zokoninkams pinigų nestokavo. Paryžiaus arcivyskupas paliepė zokoninkams neatstoti nuo savo mierio. Žinoma, įvedus monarchiszką valdzią zokonai ir kunigija turėtu didesnę naudą isz vien su valdzia lupant žmones.

Praėjusį panedėlį atsibuvo rinkimai Prancuzijos senatorių, kur isz 30 kandidatų monar-

chizkos partijos, vos 3 tapė išrinktais. Monarchistai buvo pastatę savo kandidatais vien genarolus, iš kurių tapo išrinktas tiktai gen. Mercier. Karės ministeris teip gi remė monarchistus. Senatas susideda dabar iš 61 republikono, 6 liberalų-republikonų, 18 radikalų, 7 socialistų, 4 monarchistų ir 3 nacionalistų.

Vokietija. Viespatystės roda vėl padavė seimui užtvirtinti reikalavimą padidinti karizką laivynę su 103 laivais trijų skyrių, kurie kasztuos 1861 milijoną markių. Laivynė toji turėtu būti gatava laike 16 metų. Ką seimas padarys su tuomi valdzios reikalavimu, nežine; galima tikėtis kad daugumu balsų atmes, už ką valdzia išardys seimą su lukescziu, kad naujai išrinkti seimo pasiuntinai išpildys valdzios reikalavimą. Teip gi valdzia vis reikalauja 450 milijonų markių ant suvienijimo kanalais didžiųjų upių, kurie būtų gatavi laike 15 metų. Tai gi Vokietijos valdziai reikia dviejų milijardų ir 311 milijonų markių pinigų, kurių kasoje nėra ir turi būti surinkti nuo gyventojų, ant ko seimas nepristos. Seimui neivelyjant, tasai taptu išardytas ir per naujus rinkimus šaunei pasidaugintu skaitlius socialdemokratų. Vokietijos valdzia troksza padauginti savo laivynę, kad butu pirmaja po Anglijai, ir tajai sugriuvus, užimti pirmaja vietą svieto politikoje, kokią dabar turi Anglija. Vokietijos, prieszingi Anglijai, laikraszcziai pranaszauja sugriuvimą Anglijos per karę su burais. 1931 metais turės iskilti karė tarp Vokietijos ir Anglijos, kurioje tapsenti sumusza Anglijos laivynė ir Anglijos dabartinės kolonijos pastos patvaldės vieszpatystės arba pereis į savastį kitų vieszpatysczių.

Žuvedija. Žuvedijos valdzia pareikalavo 150 milijonų kronų ant karizzkų reikalų, butent: 46 greitai szaujanczių kanuolių 100,000 naujų Maser szaudyklių ir 50 milijonų szuvių. Szitas viskas turi buti gatava iki 1904 metų.

Azija. Kinų ciosoriui susirgus, valdzia apėmė jo motina, kuri valdė szalį su provincijų virszininkais ir Japonijos ciosorium. Dabar ciosoriaus szalininkai apskelbė valdonu szalies ciosoriaus sunų, 14 metų seną, kas sukėlė didelį ermyderį provincijose, nes tam nepritarianti ciosoriaus motina. Kitos vėl žinios pranesza, kad ciosorius esąs virszininku dviejų slaptų draugysczių, kurių mieris yra isznaikinti visus krikszczionis iš tarpo kinų. Dar kitos žinios pranesza, kad Maskolija esanti pastacziusi tą vaiką ant trono ir užimsenti apiekunystę ant Kinijos, kad paszalinti Anglijos įtekme. Prancuzija teip gi turi tame dalyvumą. Anglijai turint nuopuolius Aprikoje, dabar gera proga ją iszstumti iš Kinų. Danija neįstengdama užgrėbti kokią dalį Kinų, keta parduoti savo vakarines Indijas Amerikai ir su jos pagelba pasisaviinti Kinuose kokią provinciją. Prancuzija reikalauja 200,000 taelių atlyginimo už nužudymą misijonierių ir isz-pustyjimą misijos stacijos Kuang provincijoi.

Dalis darbu.

Troy, N. Y. Czonai sustraikavo strytkarių darbininkai reikalaudami pakėlimo algos ir sutrumpinti darbo laiką. Kompanija norėdama algas numazinti sukėlė szitą straiką. Valdžia įsikiszo į tarpą ir nori sutaikinti; kompanija pažadėjo mokėti po \$2,00 už deszinties valandų darbą, bet nedaro kontraktų, be kurių straikieriai negrįzta prie

darbo.

Houghton, Mich. Paskala eina buk tapę uždaritos kasyklos Arcadian, nes Standard Oil Co. neapsimokas jose darbas. Pirmiaus jose dirbo 1200 darbininkų o dabar tik 400 dirba.

Racine, Wis. Czonai sudegė vinių pabirkas firmos Racine Nail & Tack Co. ir darbininkai neteko darbo.

— Teip gi sudegė pabirkas skrynių firmos Common Sence kur 25 darbininkai neteko darbo.

Lhinelander, Wis. Lentų pjovinezia prigulinti Geo Clayton'ui sudegė 20 Sausio, bet dėl daugelio užpraszymų busenti tuojaus atstatyta ir vėl pradės dirbti.

Elwood City, Pa. Pabirkas Standard Seamles Tube Co. paadėjo dirbti ir 250 darbininkų gavo darbą; vėliaus priims dar daugiau darbininkų.

Wilkes-Barre, Pa. Kasyklose Hollenbach straikas vaikų pasibaigė ir vėl pradėjo dirbti.

Plymouth, Pa. Lanca kasyklose, No. 11, durių uždarinėtojai sustraikavo reikalaudami pakėlimo algos, kuriuos visai paszalino nuo darbo pastatant jų vieton kitus darbininkus.

Boston, Mass. Czonai tapo paszalinta nuo darbo 1600 cigarų darbininkų, tarp kurių yra 500 merginų, už reikalavimą pakelti algas.

Pittsburg, Pa. Prancuzijos valdzia apsteliavo 100 plieninių vagonų karizskiems reikalams. Pressed Steel Car Co. turi juos pstatyti greiciausiam laike.

Glen Lyon, Pa. Vietinių kasyklų sustraikavo vaikai už atstatymą vieno vaiko nuo darbo. Dėl vaikų turėjo sustoti dirbę ir kalnakasiai.

Philadelphia, Pa. Czonai sudegė pabirkas An-gora Mfg. Co. ant 16 gatvės

Baltimore Ave. kame apdegė 17 merginų. 150 darbininkų neteko darbo.

Dunkirk, N. Y. Straikieriai pabirke Brooks Locomotive Works sugrįžo prie darbo.

Shmokin, Pa. Kasyklų Hickory Swamp sutruko vienas vindų ratas ir sugriovė visą namą, dėl kurios priezasties turėjo sustoti darbas kasyklose.

— Paskalas eina kad neatbutinai turės iskilti straikas dėl padidinio algos.

Washington, D. C. S. Gompers, prezidentas organizacijos „American Federation of Labor“ reikalavo nuo McKinley užtvirtinimo 8 valandų darbo laiko dėl visų darbininkų lygiai, bei kad butu užginta pardavoti iszdarbius kalinių iszdirbtus, iš vienos valstijos į kitą, ir kad butu užginta arezstuoti darbininkus už agitaciją.

Czekijoi, dabar straikuoja į 90.000 kalnakasių, reikalaudami pakėlimo algos ir 8 valandų darbo laiko. Dėl stokos anglių turėjo sustoti daugelis pabirkų ne tiktai Austrijoi bet ir Vokietijoi, kur antra tiek darbininkų sustojo dirbę. Saksonijoi turėjo jau sustoti tavorus vezanti trukiai dėl stokos anglių; Drezdene turėjo sumazinti gazo žiburius, ir visur pradėjo baisiai kuras pabrangti dėl esanczių didelių szalczių. Kasyklų savininkai nenori kalnakasių reikalavimų iszpildyti, nors valdzia pradėjo tarpininkauti.

Paryziuje prie statymo parodai visokių namų sustraikavo 8000 dailydzių reikalaudami pakėlimo algos.

Isz Brazilijos.

Mieli Broliai lietuviai!

Lapkriczio 5 diena, 1899 m., gavau isz paczto 7 gromatas; 6 buvo isz sziaurinės Amerikos o septinta isz Prusų Lie-

tuvos. Iš sziaurinės Amerikos gromatos buvo: 1) iš „Vienybės“ redakcijos, 2) Antano Burgulo, 3) Albino Jokubkos, 4) Petro Deguczio, 5) Petro Botyriaus, 6) M. Petraiczio ir 7) nuo Viliaus Kalvaiczio iš Tiltės su knygte „Kankles“ dovanų, už kurią labai dėkavoju. Atsakymo ant visų umu laiku duoti nesuspėju dėl stokos laiko, dėlto mēdžiu truputį palukėti, nes dabar pas mus lauko darbymetis.

Dabar sziek tiek papasakosiu apie mūsų czion gyvenimą. Lapkriczio 8 dieną buvo mano dukters, Katarinos, vestuvės. (Ar už lietuvio isztekėjo? Red.) Lapkriczio 12 d. iszleidau savo moterį pas naują ženą, o asz likesis namieje su mažesneiseis vaikais, pavalgydines jūos ir apsiziurėjęs apie gyvuolius bei visztas, po pietų pradėjau raszyti szitą gromatą į „Vienybės“ redakciją. Ma be raszant, du vaikiukai rengeš eiti baznyczion ant vakarinės (miszparų), bet pamatę kylant debesį anuos sulaikiau, kad neitu, nes gal sulyti. Praėjus 5 minutoms iszgidom didelį užmą, asz uždarinėjau visus langus ir duris, ir susiszaukiau visus tris vaikelius į naująją ginczią. Pirma atėjo baisus vėjas viską rodos ardydamas ir lauzydamas; asz žiurėdamas per langą dėjavau mano vyndarzio ir toi akimirkoi kaip pradėjo kristi ledai, visztos kiauszinio didumo, ir kuo tolyn, tuom labyn. Ak Dieve mieliausis! Kaip iszkilo audra, kaip pradėjo kulti ledai į grinczią, kaip pradėjo vaikai rekti, kaip žydai isz baimės, tai negaliu nei apsakyti. Mat grinczia isz lentų ir guntais dengta, o kiausziniai ledai kaip emė kulti, tai nuo bildesio nei savo balso nebuvo girdima. Toji audra su ledais tesėsi per 20 minutų ir prikretė į pėdą storio ant žemės. Praėjus au-

drai, su ja nuėjo visi mūsų javai ir vaisiai; vyndarzio tik szakos, nei lapelio nei vuogelės; kitų vaisių medžių teipgi tiktai szakos; javai sumaiszyti su žeme ir ledais prislėgti. Dykųjų medžių szakos su lapais teipgi dingo ir daugelis iszverstų tapo. Ganyklų apytvaros teipgi iszardytos ir gyvuoliai vaikszcioja kur nori, nes nėra nuo ko juos ginti, viskas Dievo galybės sunaikinta. Iš visų pusių buvo girdėti tik verksmas ir rėksmas, labiausiai moterių ir vaikų: „Dieve ką padarei, Dieve ką padarei! Atėmei nuo mus viską, tai atsiimk ir mus! Kaip mes gyvensim, neturėdami ką valgyti!“ Ar tikėsite broliai, vienok toji valanda buvo panaszi į sudną dieną, pagal pranaszus. Szituos žodžius raszydams ir asz aszaras lieju. Virtuvėje užmirsza langincyzią su sukilu (klingiu) prisukt, kurią vėjas atidarė, o ledai iszmušė stiklus ir valei į virtuvę; bala virtuvėje, o mano visi rasztai ir popieros nuo stalo baloj; visztos su viszcziukais po balą braidžioja ir plaukia, per pusę gvvi — negyvi; ant kiemo szuo negyvą visztą neszojasi ir ēda; mat nabagė nespėjo į pastogę pamukti. Ledai užmušė daugybę visztų ir parsziukų, tai kurgi ir nebus gailu. Kaip apskaitėmė iszkadą tik pavirszutiniai, toi į 200 ukininkų neturėsime maisto nei sėklos. O kiek sodų ir vyndarzių isznaikino, tai neapskaityta dar, bet bus ant daugel tukstanczių. Asz kitų daiktų neskaitydams, turu iszkados ant kviecių ir vyndarzio, mažiausiai ant 500 milreisy. Piersų ir figų butų buvę apie 150 buszelių, figų-obuolių teipgi but buvę antra apie tiek, kurių neliko nei ženkle. Žolė teipgi dingo ir gyvuoliai turi badauti. Daug yra tokių ukininkų, ką turi iszkados po 1000 milreisy ir dar daugiaus. Per vestuves buvo pas mane

daugelis visokių tautų žmonių, kurie apveizėję mano sodą ir javus pagyrė, o ir asz pats be jų pagyrimo džiaugiasi, ir teip trumpam laike likausi nieko neturincziu, kaip ubagas. Matote broliai, nuo Dievo negalima nei Brazilijoi pasikavot. Bet ką daryt, Dievas davė, Dievas atėme ir vėl gali duot. Laike pusės metų iszleidau dvi dukteris už vyrų ir naujus namus pastaciau, ir prie tų rupesczių dabar vėl vienas prisidėjo, ką valgysim? Kap teip atsitiktu kitose szaliese, tai turėtų daug gyvuolių sumažinti dėl žieminio paszaro stokos; žmonės turētu eit ubagaut. Mums neprisieis dar eit ubagais, nes pas kiekvieną dar yra senų kukuruzų po porą deszimtų žakų (žakas 3 buszelei), pupų (szebelbonų) po keletą žakų, o pas daugelį ir kviecių dar yra. Dabar sodinam kukuruzus, kurie prieis pirmose dienose Kovo. Apie gyvuolių maistą czion nieka dos nereik rupintis; ganosi jie ganyklose aptvertose tvora, ir visas rupestis, kad tvoros būtų geros, kad per spragą iszėję gyvuoliai nesueitu į javus arba kur nenuklystu. Ant mėsos kiaulių ir visztų kiekvienas turi savo pakaktinai. Jei Dievas neužleis kitos nelaimės ant mūsų kukuruzų, tai ubagaut neprisieis nei vienam. Bet jau ir pas mus atsirado daug tokių tinginių, kurie tingi dirbti, mažai ką sėja ir sodina, ir tokiems bile priezasztis. Jie norētu vis kokių gamtiszkių nelaimių, kad paskui elgėtautų; norētu skanei pavalgyt, gražiai apsiredyti, bet nieko nedirbt. Darbą toki vis atideda ant kitu metų ir ketina daug miszko iszkirst, daug sėti ir sodinti visko. Bet metai ateina ir nueina, miszkas stovi miszki o tinginys užsimirsza savo zadėjimą ir vėl nieko nedirba. Pas tokius ponpalaikius visados yra ubagystė; nesiseka jiems nei gy-

vuoliai, triobos sulužę ir niekur nėra tvarkos. Toki labai peikia Brazilijos gyvenimą, bet jiems geriaus nebutų nei Australijoi. Nors gyventum ant geriausios žemės ir geriausios namuos, bet jeigu nedirbsi, visur nieko nebus.

Dabar atsakau Petru Botyriui ant klausimo apie brolių numirusį Juozą Botyrių. Velionis buvo mažas žmogus, neaiszkios kalbos, užkimęs rodos. Teip senas rodosi nebuvo, kaip Tamista raszai; jis buvo apsivedęs su naszlę ir turėjo podukrą, kuri jau apsivedusi yra. Jis paėjo rodos nuo Vilkaviszchio ar Naumiesczio, Suvalkų gub. Kol paraszysiu Tamistai laiszką, tai tikrai isztirsiu ir viską danesziu. Velionis nesivadino Botyrium, bet Botera.

Petru Degucziui: Brazilijoi žemės yra gana ir daug kolionijų yra valdzios iszmieruotų, kurias atiduoda sandai ant 7 metų dovanai; po 7 metų reik užmokėti nuo 300 iki 400 milreisy (milreisas 54 centai Sav. Valstijų pinigais); kolionijos yra didnmo 52 iki 65 akrų ir viskas miszkas. Asz atvaziavau Brazilijon valdzios kasztu ir žemę gavau dovanai, bet dabar jau nieks negauna. Tiktai nuo Rio de Janeiro gelezinkeliu dar nuveža dovanai kur kas nori. Gyventojai yra laisvi, paszparto nereik, szaudyklių gali laikyti kiek nori, medžioti gali kada nori ir netingi po bruzgynus szlamszti; vilkų ir meszkių nėra; stirnų, antų, zukių ir visokių paukszczių yra iki valei; antos yra dideles kaip vidutinė karvė ir jų mėsa bei skura yra labai brangi. Pabrikių pas mus yra labai mažai ir ant uždarbių pabriuose negalima tikėtis. Į miestą Alfredo Chaves nuo mano gyvenimo yra 20 verstų, o į Kapoerą 12. Krautuvės yra kiekvienoje kolionijoi (sodziųje). Gyvuolių turime visokių,

nes czion jų užlaikymas yra lengvesnis, negu kitose szalise. Jeigu Tamista galėtum kiek pinigų atsineszti, tai asz apsiimu nupirkt ukę iszdirbtą su namais, gyvuoliais ir apytvaroms ganyklų. Asz paemiau mano žemę su miszkų ir per 9 metus treczią dalį iszskirtau. Mano ukę yra 840 metrų ilga, 280 plati; musų linijoi yra 66 ukininkai, ir visų lygios ukės po 52 akru žemės. Kitos ukės po 200 ir 300 metrų ilgesnės už musų. Gyvenu už saulės (ekvatoriaus) per 450 vokiszkų mylių. Apie 20 Gruodzio, kada pas jus trumpiausia diena, tai pas mus buva ilgiausia ir tik 70 mylių yra tarpe, tai saulė butų pietų laike ant virszugalvio, nebūtų szeszėlio. Karszta yra tik miestuose tarp ikaitusių murų, kaimuose niekad nėra teip karszta. Ant uždabčių musų provincijoi negali tikėtis. Kas nor uždabti, tai tur keliauti į provincijas Sant Katarina, Sant Paulo ar Parana prie auginimo kavos arba tabako, kur per diena galima uždabti 5-6 milreikus, bet tose provincijose yra labai karszta ir asz ten nenorėzčiau gyventi, nors europiečių ten yra gana daug. Tose provincijose javai ir kukuruzai neauga dėl per didelų karszčių. Su pirklyste pas mus nelengva, nes ant visko uždėti dideli muitai. Javų asz veik neparduodu, laikau daug kiaulių, nupeniu ir jas parduodu, tai yra didesnė nauda. Pas mus nėra teip linksma kaip pas jus arba Lietuvoi; matai naujokynės, kelmiai ir krumai. Miestas Alfredo Chaves pradėtas pirm 15 metų o Kapoera 8 metai; geležinkelių arti neturime, bet po 3 metų bus gatavi pro musų artymiausius miestus ir tokiu budu pakils prekė ant musų ukiszkų pardavinimų, javų ir gyvuolių. Jeigu gali atsineszt \$500,00 ir nori ant ukės dirbti, tai gali drąsiai at-

keliauti, bet jeigu tikiesi uždabti tikrai, tai geriaus sėdėk ant vietos. Kitasyk buvo ir czion geri uždabčiai, bet nupuolė turbūt dėl paskalų kad bus pabaiga svieta neužilgio. Skelbtas laikas jau praėjo ir svieta esti kaip buvęs. Gal ateitėje pradės krutėti ir musų Brazilija iki sziol miegojusi. Urėdiszka kalba pas mus yra portugaliszka, ko baimytis nereik. Jug visi esame iszję isz tėvynės mokėdami tik lietuviszkai, o sziantdien mokam ar mokinamės kalbą tos szalies, kurioje gyvenam. Czionai yra gana daug tokių kurie nemoka portugaliszkos kalbos, o gyvena kaip ir visi. Tokiems žinoma yra sunkiaus, nes prie jeib kokio reikalo turi jieszkoti ir apmokėti tokiam žmogui, kuris gal atlikt jo reikalą urėdiszkoje kalboje.

Antanai Burgulai, mano susiedė! Asz esų raszęs gana daug laiszkų į Lapainę Lietuvon, kuriuose gana aiszkiai apraszėdavau Brazilijos gyvenimą ir rodyjau kiekvienam ateiti, bet jus bekeliaudami į Braziliją pataikėte į sziaurinę Ameriką. Brazilija yra pietinėje Amerikoje. Asz nežinau ar Tamista esi apsivedęs ar dar ne; jeigu butai dar nevedęs, tai butų geriaus dėl tavęs; asz tau suraszčiau merginą su uke. Jeigu esi apsivedęs, tai atkeliauk su savo motere, o asz tau prižadau, užvesiu ant gero kelio. Tu žinai kad asz Lapainėje palikau du Antanu Burgulu; vienas buvo sunus Petro, antras Jurgio, brolių. Dabar asz nesuprantu katras Antanas ir menu, kad esi Jurgio sunus ir su Juozu esate Suv. Valstijose. Jeigu turite gerą norą Brazilijon, tai galite atkeliauti. Asz prižadau buti pagelboje rodoje ir suszelpti.

O dabar mes Brazilijos lietuviai teipgi prisidedam su aukomis parodai musų literatūros Paryziuje:

Kazimieras Maculeviezius su motere Urszule, 1 milreisą.

Kazimieras Baguszis, Daruniszchio parapijos, Trakų pavieto, 1 mil.

Antanas Kavaliauckas su sunum Tadeuszu isz Kauno 1 mil.

Antanas Milkeviezius (Kavaliaucko zentas) isz Stakliszkų par. Trakų pav., 1 mil.

Labu ant parodos 4 milreisai.

Kaz. Maculeviezius.

(Toliaus bus.)

Nuo Redakcijos. Mes gavome 10 milreisų, popierinį, už kurį iszmaino (Exchange) banka New-Yorke dave tikrai vieną dolerį. Pagal „Government Counterfeit Detector Money of the World“, kuris parodo visų szalių pinigų vertybę Suvienytų Valstijų piniguos, Brazilijos auksinis milreisas esti 54 ct., sidabrinis 20 ct. o už popierinį duoda tik 10 ct.

Atsisakymas.

Amerikos lietuviai rinko Dr. J. Basanaviezių į pasiuntinius į Paryžių, neužklausę pirmu, ar galės tą pasiuntinystę apsiimti. Dabar atraszė Dr. B. kad tą pasiuntinystę negal apsiimti dėlėi suirusius sveikatos ir „man didei gaila, tėvynė isz itame dalyke patarnautie negalint — raszo Dr. Basanaviezius.

Dr. B. nuo 26 Liepos 1887 metų neszioja kulką pecziuose ir toji teip jį kankina, kad kartais turi dienų dienas lovoje praleist negalėdamas nei rasyt. Ateinanczią vasarą ketina tos kulkos jieszkoti su pagelba Roetgeno spindulių, nes kitokiū budu negalima jos surast.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Philadelphia, Pa. Vietiniai lietuviai isz karto pritarė parodos užmanymui ir tuojuos

draugystės, tai pavieniai aukavo bei paskyrė savo aukas. Kad padaryti parodos dalininkais visus Philadelphios lietuvius, tapo iszrinkti aukų rinkėjai: Aleksandra Jocis ir Antanas Paulauckas, kuriuodu nuo geros valios pavienių lietuvių surinko \$55 ir 25 ct. ką rodo litanija aukautojų. Vietinis draugysezių iszrinktas kasierius St. Bairiunas surinko nuo kliubų, draugysezių ir pavienių \$110,50. Labu Philados lietuviai sudėjo aukų \$165, 75ct. parodai. Aukos dar ne visos, nes aukų rinkėjai neperėjo nei pusės Philados lietuvių. Pusėtinai kenkė aukavimui vaidai tarp Parodos Komiteto. Aukų rinkėjai turėjo visai sustoti rinkę. Matot nei szej nei teip iszeina, kada vieni aukauja o antri dėl to kaujasi; jug Komitetas tapo iszrinktas ne dėl vaidijimosi, bet atlikimo užmanymo. Vienok Komitetui vėl susitvarkius, viskas atsitašė. Kas dar norėtų isz Philadelphios lietuvių paaukauti ant parodos reikalų, tai teiksisi daduoti Aleks. Jociui, 4766 Melrose str. Frankford, Philadelphia, Pa., kuris su kitoms aukoms kartu nusius parodos kasieriui.

Toliaus, kaip jau buvo garzinta 38 num. „Lietuvos“ '99 apie Philados lietuvių aukas, ir teip:

Gedimino Kliubas	10—
Nepriegulmingas Kliubas	10—
Szv. Jurgio Draugystė	10—
Szv. Antano Dr.	10—
Szv. Juozapo Dr.	10—
„Susivienyjimo“ kuopa	10—
Petro Armino Dr.	5—
Algirdo uzarų Dr.	10—
Tautietis per „Vienybę“	25—
Aleks. Jocis per „Garsą“	1—
Isz Chilttenham per „L.“	25—
Aukų rinkėjas surinko per „Lietuvą“	475
Social-Demokratų kuopa	1—
Kun. J. Kaulakis	25—
Priegtam reikia neužmirszti didziausę auką p. S. Masickio, kuris taiso apdarus 3 metų	

„Susiv.“ organui „Tėvynei“. Tokių puikių ir brangių apdary, galima sakyti, iš lietuvių niekas nėra matęs, kurie yra daug reiszkianti ir kasztuos arti \$100,00 kas bus dideliu pagražinimu lietuviszkos literaturos. Teipgi per p. S. Masickio rupestį tapo sutverta Philadoi Giesmininkų ir Teatraliszka draugystė. Taigi Philados lietuviai darbuojasi dėl savo nuvargusios tėvynės. Dėlto brangus broliai ir sersers, dėkime aukas po kiek išsigalim, kad ir po centą dėdami sudėsim nemenkai. Gelbėkim savo tėvynę ir brolius suspaustus siaurės meszkino, kurie vos kvėpuoja ir laukia nuo mūsų pagelbos. Dabar mes turime gera progą pasiskusti visam svietui, kaip maskoliszkas valdžia mus kankina ir skriaudžia užgindama mūsų spaudą prigimtoi kalboje, norėdami mus į burliokus paverst ir dėlto stegiasi gudiszkas literas mums įbrukt. Visam sviete nerasim tokio despotizmo kaip siaurės meszkino, kuris nori 5 milijonų tautą išznaikinti užgindamas spaudą. Tą jis daro dėl mūsų nesusimanymo, bet mums susiprantant visiems, reikalaujant savo tiesų, caras bus priverstas sugražinti mums spaudą.

Lietuvos Sunus.

McAdoo, Pa. Kaip buvo garsinta laikraszcziuose, kad lietuviai paskirtu vieną tautiszka dieną, kurios uždarbį paszvestų tėvynės—tautos reikalams. Asz tam pilnai pritariu bei iszpildau prisiusdamas \$2,00; vienas parodai, antras paszalpai mūsų kankintinių. Kiekvieno lietuviu pareiga turėtu buti, ant meto vienos dienos uždarbį paaukauti savo tautos reikalams, o įgysim viską ko troksztame. Bukime kaip skruzdės ir neszkime po szapelį į tautiszka mūsų skruzdyną.

J. Žmuidina.

Passaic, N. J. Teipogi ir mes trys lietuviai susitarėm paaukauti po kelis centus parodai mūsų literaturos, kad nesiliktumėm užpakalyje kitų tautiečių, bet eitumėm kartu mūsų tautiszku — tėvyniszku keliu. Viso prisiuenciam \$1,50 ct.

A. Linonis.

New-York. Szvento Kazimiero Draugystė ant savo metinio susirinkimo nutarė paaukauti \$10 parodai mūsų literaturos, ką prisiuenczių J. J. Paukszczini, parodos kasieriui.

A. Lesnievskis.

Yonkers, N. Y. Draugystė szv. Vincento Apaulio paaukavo 5,00 parodos reikalams bei iszrinko aukų rinkėjus: V. Dapszį ir K. Janulionį, kuriuodu nuo geros valios tautiečių surinko \$3,05, kame prisiuencziu labu \$8,05 centraliszkam kasieriui J. J. Paukszcziniui.

V. Dapszis.

Brooklyn, N. Y. Visu krasztų lietuviams szelpiant tautiszkus reikalus pasirįzome ir mes prie to prisidėti, kad neatsiliktumėm nuo kitų. Sausio 20 dieną mūsų szapos siuvėjai paaukavo parodos reikalams \$3,40. Lietuviais budami turime szelpti savo tautiszkus reikalus, nes jų neszelpsnėi lenkai, nėi maskoliai nėi vokiečiai, kurių visu mieris yra vienodas, nuslopinti lietuviszką dvasę. Mes lietuviai visai neprivalome paisyti ant nebuk kokios ten valdzios uždraudimų ir persekiojimų, bet daryti kas mums gera, naudinga ir reikalinga. Jeigu tik mes, amerikiečiai, pasistengsime, tai paaukaudami tik po keletą centų, viską padarysim, ko negal mūsų broliai tėvynėje dėl despotiszko suspaudimo bei ekonomiszku sanlygų. Czion asz mislyju apie atgavimą spaudos. Jeigu mes, amerikiečiai, kas metas sudėtu-

mėm po porą tukstanczių dolerių ant lietuviszkos raszliavos ir didesniame skaitlije butu atspausta geresnė knygelė ar laikrasztis ir tegul knygesziaz jas platina pigiausiai parduodami Lietuvoje. Mą iszrodo kad mūsų pareiga turėtu buti, idant kiekvieną lietuviszką grinczią aplankytu tėvyniszka ar politiszka knyga ar laikrasztis, kuris pažadintu kiekvieno lietuviu protą pamislyti ką maskoliai nori su mumis padaryti. Besiplatinant tokio turinio rasztams, kurie visus lietuvius suvienytu ir atidarytu jiems akis, visokie valdzios žabangai nieko nenkenktu, nes visi lietuviai žinotu ką turi daryti. Tokie rasztai priverstu valdzia kuomigreicziausiai atiduoti mums spaudą, kad nesiplatintu teip pavojingas dėl valdzios mieris. 5,000,000 lietuvių į Kalvarijos ar Szaulių kalėjimus nesumes, nei isztrems. Atspaudziant kokio nebuk turinio rasztą skaitlije nuo 500 iki 5000 egz. yra tai tik laszelis juroje; vienas egzemplioris ant 1000 žmonių, kaip tada sujudinti masas? Tuos kelis szimtus žinovų, o ir tukstanczius, maskoliai paspės iszgaudyti, bet masai sujudus nieko jie nepadarys. Kada bus paduodinta dvasė, nepergalės jos niekas, nes dvasė gyvuoja ir tarp kanuolių trenksmų. Dėlto broliai pamislykim apie tai ir nepraleiskim to vėjais. Dėl kelių centų nei vienas nepavargsime, o nauda bus didelė. Bent kartą pasirodykim, kad esame tautieciais, o užsipelnysime garbę, kaip ir kitos tautos, buvusios tokiose pat sunkiose sanlygose kaip ir mes kad esame.

Sulyginant kitų vietų lietuvius, tai brooklynieciai yra visai atsilikę tautiszkuose darbuose. Abelnai veik visur atsilikę mūsų biznieriai, kurių tulas turi jau ir turtelį nemenką. Visokios aukos iki szio-

lei yra vien darbininkų, kurių puslėti ir kruvini delnai. Mą rodosi, kad mūsų ponus biznierius darbininkai prie tokių aukų galėtu lengvai priversti, uzdedant jiems tulą mokestį nuo kiekvieno kostumierio teip: jei aukausi \$1,00 ant tautiszku reikalų vardan savo, tai asz per visą metą nuo Tamistos viską pirsniu. Jug tulose vietose lietuviai tokiu budu priverstė žydus ir anglus aukauti ant mūsų parodos.

V. Gustaitis.

Hazleton, Pa. Sausio 20 dieną tapo mirtinai kasyklose suzeistas Vincas Vaznis, kuris po 3 dienų pasimirė. Laidotuvės atsibuvo 26 Sausio. Velionis Vincas paėjo isz Janaukos, Kalvarijos parapijos, Suvalkų gub., turėjo 28 metus. Velionis skaitė gerus laikraszczius ir knygas bei szelpė tautiszkus reikalus, ir buvo labai doras žmogus. Laidun jam lengva žemė. *J.*

Wilkes-Barre, Pa. Mūsų kunigas dabar kalėdoja aplankydamas visus lietuvius ir renka dolerius. Tuli lietuviai vietoje kunigui duoti, neduoda ir sako, paaukausę tuos pinigus ant paszalpos mūsų isztremptų kankintinių bei parodos. Apart tokio aplankymo lietuvių per kunigą, yra varomas tamsybės darbas. Bent kur užtikęs geresnį laikrasztį ar knygą pas žmones, gina, kad daugiau neimtu o turinczius sudegintu, nes pražudyse duszią užlaikydami apszvieczianczius rasztus. Jis sako, kad geriaus nieko nežinant eiti dangun, negu kiek žinant pragaran. Pagal jo tvirtinimą, tai turėtu kunigai pirmiausiai eiti į pragarą kaipo mokinti ir daugiau žinanti. Mes tankiai dyvyjamės isz savo tamsos, nesusipratimo, peiktinų darbų, bet nesydysime, jeigu tas tarp mūsų buvo ir yra platinama dar ir szandien. Su tokiais

mokslais reiktu drovėtis ir pasirodyti. Nelaimė mūsų, kad pirmame žingsnyje prie apsisvietimo sutinkame priešų savo brolių kunigą, kuris turėtu dar raginti prie to savo aveles. *V. E. Bazilius.*

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“

Westville, Ill. Musų T. M. D. ant susirinkimo 21 d. Sausio balsavo ant centralizsko prezidento p. M. Bridicko, išz Lost Creek, Pa. O link susidėjimo su „Ukininku“, nutarė palaukti atsakymo nuo „Uk“, redakcijos. Prie mūsų kuopos prisirasė du nauji draugai.

Vietiniai lietuviai pradėjo tautiszkri atgyti ir stoti eilėn su kitu miestų lietuviais, kad prisidėti prie abelnų tautiszkų reikalų. Vienok dauguma dar vis laikosi senoviszkos nuomonės, kad pragert tuos pinigūs, negu paaukauti tauos reikalams. Prakilnesniejie tautiečiai darbuojasi, kad atvesti ant tikro tautiszko kelio tuos paklydėlius.

V. S. Kreivėnas.
sekretor.

Isz visur.

Austrijoji slovakus vokiszka valdzia persekioja veik teip, kaip ir maskolizskoji lietuvius. Sausio 5 dieną tapo apsudyti ant piniginės baudos nuo 50 iki 112 guldenų ir kalėjimo nuo 10 dienų iki 3 mėn. net 28 slovakai už „prasižengimą prieš valdzia“ o redaktorius „Narodnych Novin“ gavo 8 mėn. kalėjimo ir 600 guldenų užmokėti. — Jei nori buti tautiszku slovaku, tai tur kalėjime sėdėti. — Anton Novak už paraszimą straipsnio „Slovak balsas apie slovakus“ gavo vieną sanvaitę kalėti ir 50 guldenų užmokėti.

Belgrade, Serbijoi, tapę su-

aresztavotas M. Simicz, direktorius valdzios kasos už pavogimą milijono frankų.

Varszavoje tapę suaresztavota apie 90 lenkų, kurie norėjo daugiau, negu maskoliai suteikė palengvinimų.

Vokietijos kolonijose, pietinėje Aprikoje, tapo ryksztėmis nuplakta 233 murinai o 21 nužudytas už neklausymą valdzios. — Geras budas platini mo apszvietos.

Vokietija teip augsztai yra pakilusi kulturoje, kad vienas szuvis dėl kanuolės kasztuoja 5000 markių (\$1250,00). Kanuolės dėl tokių szovymų kasztuoja po 17,000 markių (\$4250,00), kuri lieka niekam neverta po 90 iszszovimų.

Drėzdėne numirė Vokietijos ciosorienės motina, ir dėlto visi prisirengimai ant ciosoriaus geburststago, 27 Sausio, į niekus pavirto.

Abelnai visokie laikraszciziai dabar yra užimti klausimu apie katalikiszskų kunigų apsivedimą, ką popiezius daleidęs pietinės Amerikos kunigams. Vieni tvirtina, kad apsivedus kunigams bus geriau, bus jie priimti tarpan draugijos ir budami turtingi, galės savo vaikus iszleisti į mokslus; kiti gi vėl tvirtina, kad kunigams nevedus geriau, nes jie vietoje vienos moteries laikosi po keletą gaspadinių ir tokie nesutiks su popiežiaus paliepimu. Vienok kad kunigai apsivestu, butų geriau. Daugel gražių merginų butų geromis motinoms ir ne „gaspadinautu“.

Nuo redakcijos.

T. M. D. kuopos sudėję metines ar kitokius mokeszcizius turi suraszyti po kiek kas mokėjo ar aukavo ir tajį suraszą su pinigais nusiust centr. ka-

sieriui, kuris ant tokio suraszos pasiraszo ir tajį nusiunczia centr. sekretoriui, kuris įraszo į Draugystės knygas. Dabar tulos kuopos atsiuntė savo mokėjimo skaitlius redakcijon, kas visai nereikalinga.

Nuo szio karto talpinsime „Vienybeje“ vardus tiktai naujai prisirasziusių sanarių. Talpinti vardus užsimokėjusių po 5 ct. mėnesinės uzima per daug vietos laikrasztyje vis tie patys. Tokios mokesctys turi but garsinamos, kad: „Plymoutho kuopa pri siuntė \$1,35 ct.“ Apie mėnesinės užsimokėjimą turi kuopų vyriausybė tarp savęs kvitavoti.

Visatinas Susirinkimas!

Cleveland'o, Ohio, Parapijos susirinkimas atsibus Utarinke, 6 d. Vasario 1900 m. nuo pusės po septintos valandos vakare ant Sz. Petro par. Salės, ant kurio bus apsvartomi labai svarbus dalykai kaslink statymo bažnyczios. Delto užkvecziame visus vyrus ir moteris kuo skaitlingiausiai susirinkti. Ant visz minėto susirinkimo pribus ir guodotinas kun. J. Sutkaitis, o 7 ir 8 d. Vasario kolektavos po namus ant bažnyczios reikalų. Teipogi ketino kun. J. Sutkaitis tankiai pas mus atsilankyti, szelpti savo darbu ir gera roda iki gausim kunigą ant visados. Dar gera butu proga ir rupiatis apie bažnyczia, žmonės gerai pelno, kiekvienas gali aukauti po keletą centų ant teip svarbaus dalyko, o ir turime kas mums gali duot gerą rodą. Kad tik butų pas lietuvius sutikimas ir meilė, ne ilgai truktu, pamatytumėm kad ir mes turime savą bažnyczia, nereikėtu trunkytėsi po svetimtauczių pakampius ir be reikalo centus barstyt.

Komitetas.

„Vienybes“ redakcijoi

gaunamos szios naujos knygos.

Vilius Tell. Drama penkiūse aktūse, versta isz vokiszkos kalbos per D. V. Kudirka -30
Laisvos Valandos. Eilės. Paraszė D. V. Kudirka -15
Pasakos. Pagal Krilovą paraszė Dr. V. Kudirka -10
Laima ir Planetos -25
Aidas Lietuvos darbininkų num. 3 ir 4 -15
Lietuvos Darbininkas num. 3 -20
Isz ko kyla melai -75
Ggvenimai Szventųjų ant kožnos dienos 6-ta dalis -65
Vienakis. Apysaka isz galdynės prancuzų revoliucijos—5
Ką turime veikti dėl mūsų iszganymo -5
Kalendorius 1900 m. -15
Paveikslai. Paraszė Žemaitė. -15
Žmogus nepliuszkis -10
Lietuvių Prateiviai
Mažojoi Azijoi -50
Imtynės varguolinų su bagocziais -10

KNYGOS.

Apraszymas tikros teisybės ir stebuklingi Dievo galybės apszreiszkimai.....80c.
Apie popiezius, vyskupus ir kitus Dievo tarnus ir jų gerus darbus..... 50c.
Knyga apie sutvėrimą Daugaus zemės ir kitų dangiszskų svietų bei apie pabaigąsvieto.....75c.
Jieszkojimas peklos.....\$2,00
Galima gauti pas:
J. DAUGMATIS,
73 Grand street. Brooklyn, N. Y

NEREIKIA PININGU. PRABA DOVANAI PER 30 DIENU.

Mes tikime Jums.
\$9,00 nusipirkėte geriau sūslavama maszinę VICTOR su visais įrankiais. Gera sūslavimas ir lengvas sūslavimas. Gwarantūjam ant 20 metų. Turime 8 krylius už visokią prekę \$22,00 nusipirkėte geriau VARGONUS VICTOR Gvarantūjam ant 20 metų. Praba dovanai, 34 skyrių, visokia pr. kė \$120,00 pirasite geriaisi VICTOR PIANO. Pardūdamė visokius muzikalizskus instrumentus. Katalagai dovanai.
VICTOR MFG. CO. Dept. X 17, 161-187 Plymouth Pl., CHICAGO, ILL.

IDĖJA ANT MĖSZLYNO.

(Apysaka mūsų dienų).
Aukauja broliams Lietuviams
M u s e .

(Tąsa.)

gėriesi, — o apsigyventi Kaune tai mano sena, subrendusi mąstis, tai dalis mano idėjos. Czion yra didelis sudas, czion isz visos platumos Kauno gubernijos ateis ukininkai su visokiomis bylomis, tai galėsiu broliškai suteikti jiems visokias geras rodas, visuomet užstosiu juos prieš dvarponius, kurie tuos nuvargusius, tamsius žmonele spaudžia, skriaudžia, kaip įmano. Ar gi netiesa, mano miela?

Teip kalbėjo Jonas Szapas isz tikros szirdies.

— Tai gi, tai gi, Jonyti, — asz visados esu dalim tavo augsztos idėjos ir, kaip tave myliu, tau pritarsiu visuose tavo naudinguose siekiuose — rimtai atsakė pana Lucija.

— Viliuosi, juog manęs palauksi da kelis metus, pakol gerai apsigyvėsiu, turėsiu tikrai tvirtą pamatą, tai tuomet mane galėsi apdovanoti da didesne laime, aukaudama man save ir visą savo gyvenimą — toliaus kalbėjo Jonas Szapas.

— Laukdama belaukiu, nės tai mano doriszka pareiga — liudnai atsakė pana Lucija, — bet tikiuosi, juog ir pat gerai supranti, kas per kanczia mano tasai laukimas? Ir atsिमinti bijau, kiek prisikankinau per tuos keturis metus; o jeigu, sakai, da reikės laukti kelis metus, tai jau galutinai turia nustoti iszgalės; — velik dabar atsigulti į grabą!

Pana Lucija kalbėjo graudingu balsu ir jos mėlynose akise žibėjo stambios aszaros.

Numylėtinis teip gi gailingai žiurėjo į savo Lucyte. Valandėlę abudu tylėjo, bet jisai vėla tolyn kalbėjo:

— Jug pati supranti, mano miela, juog umai vesti negaliu, nės da pats neturiu tikro pamato gyvenimui — da turiu jieszkotis duonos karnio; velyk pakol pavargsiu vienas, nės dviesia vargtume dvigubai. Tu Lucyte tuotarpu pagyventum pas savo tėvelius. Jug dabartės sunku gauti iszsyk tokią vietą ir algą, kad galėtum iszgyventi su szejmyna, ypacziai savo kraszte, kur viską apglėbę maskeliai.

— Teisybė, — perkirto pana Lucija — bet ar nebutų gerai priimti tą vietą, ką siulė? pagyventume kokius trejus-ketverius metus svetur, susirinktu-me skatiko ir vėl galėtume sugrįžti į savo krasztą; tada galėtum užsiimti advokatura kad ir pacziam Kaune, ir nors isz pradžių menką turėtum praktiką, bet, prisidurdami isz sutaupintų pinigų, szejp teip pragyventume; — tolyn, žinoma, eitų geryn.

— Teisybė, — tarė Jonas Szapas abejodamas: — „miravo“ sudzios vieta gana gera, algos duoda į du tukstancziu rublių, o su visukuom pareina per metus į tris. Jug isz tokios algos be abejonės gali pasidėti ant metų maziausiai pusantro tukstanczio rublių, tai yra pusę algos, — tai per ketverius metus sudėtume į szezis tukstanczius rublių.

— Matai, Jonyti, — džiaugsmingai pritarė jam pana Lucija: — turint kieszenuje 6 tukstanczius, gali drąsiai grįžti atgal į savo tėvynę ir tik nuoszimczius prisidedant, jau galime gyventi be vargo.

— Reikia pamėginti gal ir nebutų bloga, pritarė numylėtinis: — reikės paduoti praszymą ir, jeigu tik pareina geras atsakymas, tai apie Mykolines galės but szliubas.

Dienos bėgo viena po kitai ir į mėnesį laiko parėjo atsakymas ant paduoto praszymo: vietą „miravo“ sudzios siulo net už Kaspijų ir liepia, kaip galint greicziaus atsiųsti tam tikslui reikalingas popieras.

Džiaugėsi abudu sulaukę užganėdiantį atsakymą ir teiravosi, kaip ką daryti. Popieras iszsiuntė, Mykolines rodos, lėkte atlėkė. Szliubas nusidavė už dviejų dienų prieš patį szv. Mykolą.

Viskas dabar buvo gerai; seniai Žakevycziai labai džiaugėsi ir gyrėsi kitiems savo zentu; džiaugėsi nemažai kits kitu ir Jonas su Lucija.

Vienok Jonui Szapui sziek tiek perszėjo szirdį ir gusiais buvo nuliudęs; mat, nės vienas draugų nepribuvo ant vestuvių pokylio, nors jisai daugumui iszsiuntinėjo korteles su pakvietimu. Kodėl teip atszalo jam visi draugai, tai jisai pats gerai žinojo, nės ne sykį drįso iszmėtinėti jam į akis, kad ima lenkę ir ne sykį mėgino atpeikti. Draugai stacziai sakė:

— Minėsi žodį ir pats veltu gailėsi — bet pragaiszjs tave lenkė be

abejonės.

Jug draugai turėjo teisybę, nės Szapas tolyn-labyn emė apsileisti, o paskutiniuose metuose jau beveik visai nieko neveikė: pirmiaus da, budavo, szj-tą paraszo ir sekėsi jam raszyti, dabar gi visai nustojo ir jau nuo pernai metų neparaszė nės vieno nors menko straipsnelio; zodziu pasidarė tarpas eilėje darbininkų ir didesnė naszta puolė ant likusiujų.

Jono tėvai teip-pat nemažai nesigandavo, iszgirde, juog jų sunus sumilo su kokia ten mieszezianka ir labai pyko, dažinojė, kad jau neužilgo bus szliubas. Nors Jonas kvietė tėvus ant savo vestuvių, visaip jiems aiskino, teisinosi, juog kitaip negali buti, kad bus gerai, vienok tėvai jo nelaimino ir tiesiok atsisakė nuo pakvietimo.

Tas viskas Jonui labai uždavė szirdį ir pertai jį spaudė nuliudimas. Vienok jauna patelė jį nuliudusį mokejo umai suraminti, o su laiku tie sopuliai ir patys nuo szirdies po valei nuslinko.

Pana Lucija, dabartinė poni Szapienė, arba, kaip sako kaimiecziai, Jonienė turėjo labai gražiai pasiuntą lietuviszką kostiumą ir prie savo numylėtinio, dabar savo vyro, mėgo lietuviszkai apsirėdyti, kas labai patikdavo Jonui Szapui.

— Tai dalis mano idėjos, — mislydavo sau vienas, žiurėdamas į placzias, gražiai iszaktavotas ir iszsiuvinėtas rankoves.

Po szliubui teippat tankiai Jonienė rėdėsi lietuviszkai, ypacz einant pavarszezioti.

Tarp kitų daiktų Jonui teip gi labai patiko puikiai arosais iszsiuti naktiniai pantapliai, kuriuos iszsiuvo jam savo ranka pati pana Lucija paskutiniuose metuose prieš jo parvažiavimą isz Maskvos. Ant kiekvieno pantaplio buvo puikiai iszdaryta po didelę gotiszkos formos litarą „es“ su zenkleliu ant virszaus, tai yra Š (sza), kaipo pirmutinė litara jo pavardės. Pati litara spindėjo visokioms spalvomis vainikėlyje puikiai iszsiutų smulkių lapelių.

Pana Lucija gerai žinojo, juog litara „es“ Š su zenkleliu, tai tikra lietuviszka, tai ypatybė lietuviszkos abecėlos, ir kad tikram lietuviui patrijotui tinka tiktai tokia.

(Tolaus bus)

LATVIU TAUTA,

KITAKART IR ŠIADIEN.

PARASĒ

JONAS ŠLIUPAS, M. D.

(Tāsa)

Karolis XII buvo jaunas, bet drąsus kareivis. Jis umai pamušo Pridrikį, kurs Travendal'iaus sątaikoje 1700 m. turėjo atsizadėti nuo sądoros su Maskolija ir hercokui Holšteiu-Gottorpo sugražinti, ką buvo atėmęs. Potam Karolis kreipėsi prieš maskolius, kurie buvo įpuolę į Ingermanlandiją, vedami caro, generolo Seremetjevo, hercoko De Croy, kuningaikščio Trubeckoi, feldmaršolo Golovino ir k. Maskoliai buvo apgulę Narvą. Karolis su 17,000 kareivių išplaukė ant krašto pas Pernavą spalio mėn. 1700 m. ir per Rėvalį bei Vezenbergą traukė į Narvą, kur Svedų įgultinės buvo 1000 po vada kapitono Horn'o. Maskolių vyresninku caras paskyrė hercoką De Croy. Maskoliams neapsukriai daboiant neprietelių, Svedų generolas Ribbing ramiai nakties gudume ištyrė maskolių pylimus. Atėjo 19 d. lapkričio 1700 m. Į trumpą laiką Svedai išvaikė maskolius, kurių daugybė nuskendo bebėgdami per tiltą Narvos, kurs įluzo. De Croy ir kiti vadovai turėjo savo kardus atiduoti kapitonui Stenbokui ir pasiduoti. 18,000 maskolių tapė paimta į nevalę, tarp tų hercokas De Croy, Dolgorukij, Trubeckoi, ir tapė nusiųsti į Stokholmą.

Dabar Karolis kreipėsi prieš Augustą II, kurio vaikas gresė Rygai jau daugiau kaip metas. Lenkai tų vainų dalyvi nebuvo, nės Augustas II tą vainą vedė be pritarimo lenkiškų stonų. Saksų vaisko vadovu buvo generolas Flemming; vadovais ant pusės Saksų čion buvo taip-gi Patkulys ir Carolovitz. Saksai šturmu paėmė 1700 m. Dauguvgyvos pylį, ginamą per Svedų kapitoną Budbergą, prie ko generolas Carolovitz prakišo savo gyvastį. Patkulys ir Flemming, iš Rygos užjoję šalį iki Vendeno ir Ronneburgo, pagrižo į Varšavą, palikini generolą Paikulį, kurs apsišančiavo aplinkėse Rygos iki Jungfernhof ir Nenermuehlen. Tuomi tarpu Svedas Maydelis pergalėjo neprietelių pas Vendoną ir atkako artyn Rygos. Prisiartinant Velling'ui, Saksai apleidė Jungfernhofą ir perėjo per Dauguvą. Vellingui į Rujienę atgrįžus, karalius Augustas su pagelba atėjęs Rygą apgulo, kur generol-gubernatorius Dahlberg'as buvo sušaukęs Vidziamio stonus rodos dėlei. Po penkių dienų bombardavimo apgulimas tapė atkeltas. Grįždamas į Lenkiją, Augustas įėmė Koknėsės pylį, kurią Svedų komandantas Stein pavedė be smugio, už ką jis tapė suimtas ir veikiai potam pasimirė.

Po mušio pas Narvą, Karolis ziemavojo pylyje Lais, 9 mylias nuo Tėrbatos; aplinkė daug kentėjo, kada gi turėjo maistą statyti. Kapitonas Slippenbach sergėjo vidziamiškai maskolišką rubežių ir atvajavojo Saksų paimtą pylį Marienburg. Vasarą 1701 m. Karolis susilaukė naujų žalnierių iš Svedijos ir engėsi Vidziamį apvalyti nuo Saksų. Nors Steinau, Saksų feldmaršolas, norėjo Koknėsę padaryti viduriu dėl apsigynimo, tacziaus jam buvo liepta pylį sudeginus ginti kairijį Dauguvos krantą. Pagal sutarimą caro su Augustu Birziuose (1700 m.), kuningaiktis Repnin su maskolių

vaisku artinosi Koknėsėp, kur dar tebestovėjo feldmaršolas Steinau. Karolis-gi 7 d. liepos mėn. su 23,000 žalnierių atėjo po Rygą; Steinau buvo ten ant kairiojo Dauguvos kranto pasistojęs. Karolis perėjęs per Dauguvą, po smarkaus mušio išvaikė Saksus. Sale Steinau ir Patkulio, vadovavo ant Saksų pusės hercokas Kuršo Ferdinandas (dėdė ir apie kunas nesubrendusio hercoko Pridrikio Vilimo). Visas abazas ir 2000 žalnierių tapė paimti. Maskoliai dar atstu nuo Rygos stovėjo. Taip-gi Dauguvgyva atiteko vėl Svedams. Karoliui artinanti si Koknėsėn, tą pylį kapitonas Bosė apleidė ir suplaisino 1701 m.

Taip tai Svedai įsikrušo į Kuršą ir traukė prieš Lenkiją bei Saksiją. Generolas Lovenhaupt užėmė 1701 m. Jelgavą ir kitus Kuršo miestus už dalyvumą Ferdinando prie apgulimo Rygos ir mušio jos pasieniuose. Kuršas pasiliko rankose Svedų iki mušio pas Poltavą, 1709 m. Jau 1702m. Karoliui atidarė savo vartus Varšava iš valnos valios. Potam jis vaiską Augusto sumušo pas Klišovo 1702 m., užėmė Krokavą, ir 1703 m. pamušo Saksus pas Pultuską. Ir prusiški miestai Gedana (Danzig), Elbinga ir Torunius teko Svedams. Karoliui reikalaujant, Lenkų seimas atstatė Augustą nuo sosto ir pasirinko karaliumi Poznanės vaivada, Stasį Leščynskį. Karolis įsivėrė į Saksiją, pasistojė pas Altramštaedt, netolymais Leipzigo. Altranštaedo sątaikoje 1706 m. Augustas II turėjo atsizadėti Lenkų karunos ir pripazinti Stasį Leščynskį karaliumi Lenkijos; jisai turėjo atsisakyti nuo sądoros su Maskolija (prieš Svediją) ir paleisti suiminius bei perbėgėlius. Tarp perbėgėlių buvo ir Patkulys, kurį caras kaip savo paslą veltuo atgal reikalavo. Svedai iš Saksijos atitraukdami, pasiėmė Patkulį su savimi ir pas klioštorių Kazimierz (8 mylios nuo Poznanės miesto) pastatė po karišku sudu. Jis myriop pasmerktas, tapė ant rato sutruškintas (1707 m.).

Caras-gi tame laike buvo atvajavojęs didesnę dalį Pabal-tijos. Nors 1701 m. Svedai atmušo maskolius pas Rappin, Kasaritz ir Raugė, vienok Seremetjevas sumušo Slippenbachą pas Errestferį (7 mylios nuo Tėrbatos). 1702 m. Seremetjevas pergalėjo Slippenbachą pas Humelshofą (šiaurėn nuo Valkų). Raitariją, traukiančią į Pernavą, Seremetjevas apveikė, o ir maskolų laivynė nugalėjo 14 švediškių laivų Embacho ištakoje. Tą metą Seremetjevas užėmė Vidziamį skersai ir išilgai, ir miestus Valmierą ir Vesenbergą, taip gi pylis Ronneburg, Smiltenę, Serbenę, Adsel, Trikatę, Lais, Helmet, Karkus ir k. Maskoliai grįždami į Pečurą ir Pleskavą įėmė pylį Marienburg, kur tarp suiminių buvo tenykštis klebonas Glueck su šeimyna ir jo augintinė Katarina, pati caro Petro nuo 1707 m.

Už savo pergalėjimus Seremetjevas tapė pakeltas ant feldmaršolo, o Menšikovas gubernatoriumi pylies Noetenburg (veliaus Sluesselburg) pagal Nėvos ištaką iš Ladogos azero, lygiai kaip ir vietų, tame laike per maskolius užvajavotų.

1708 m. Petras paėmė ir suardė pylį Nyenšanz, ir artynlink marės uždėjo Peterburgą, kurio pirmieji gyventojai atėjo iš suardytos pylies Nyenšanz; Menšikovas buvo pirmu gubernatoriumi Peterburgo.

Tuomi tarpu Seremetjevas su generolu Verden'u užėmė pylį Jamy (gegužio mėn. 1703 m.), įtaisė ten gintuvę po vardu Jamburg. Liepos mėnesyje Seremetjevas įsivėrė į Suomiją ir sumušo Svedus pas Systerbeką. Sugrižęs atgal jis dar

rugsėjuje 1703 m. įpuolė į Estiją; carui iki Vysenbergui pro šalį Narvos vykus, Slippenbach atsitraukė į Rėvalį.

Dėl apgynimo Peterburgo, spalį mėn. 1703 m. ant salos Kotlin, Petras įsteigė gintuvę Kronšloss, nuo 1721 m. Kronštadtū vadinamą. Ir čia Menšikovas tapė vyresninku.

1704 m. Seremetjevui buvo pavesta apgulti Tėrbatą, o Ogiloi turėjo apgulti Narvą. Generolas Verdenas privertė 14 švediškų laivų ant upės Embach pa-iduoti, kurių uždavimu buvo buvę maskoliams tramdyti apgulimą. Pulkauninkas Skyttė, 14 d. liepos 1704 m., turėjo Seremetjevui pa-iduoti po smarkių bombardavimų ir kruvinių mušių. Maskoliai, priėmę prisiegą viernybės bažnyčioje Johannio, palikini 3 pulkus įgultinės, traukė į Narvą. Čion karžygiškai gynėsi generol-majoras Rudolph Horn'as. Bet ir Narvos gintuvė tapė šturmu per Ogiloių paimta 20 d. rugpjūčio 1704 m. ir rubavota. Į kuningaikščius neseniai pakeltas Menšikovas tapė komandantu Narvos ir gubernatoriumi Ing rmanlandijos.

17 rugpjūčio 1704 m. Svedų pulkauninkas Stiernstrahl po ilgesnio pasipriešinimo pavedė maskoliams gintuvę Ivanogorod, priešais Narvą. Įgultinė traukė į Rėvalį, bet pakelėje maskoliai pamušo ją arti Vesenbergo.

1706 m. generolas Apraksin įsiveržė į Suomiją ir užėmė Vyborgą, sostapylę Karėlijos; taip gi gintuvė Kexholm pateko į rankas maskolų, ir tuomi galutinai pasibaigė užvajavonė Karėlijos.

Pagaliaus maskoliai apgulė Rygą, 14 lapkričio 1709 m. Apgulimas truko iki 4 d. liepos 1710 m. Seremetjevas turėjo 30,000 karių; Petras asabiškai ragino miestą ir visą Vidžiamį pasiduoti, nors veltuo. Žiemai atėjus, Seremetjevas aps stojo Jelzavoje, palikinas raitariją Vidžiamyje, arti Rygos, o pėstininkus padalino po Kuršą. Kuningaikštis Repnin gulėjo aplink Rygos miestą su 6000 pėsčių ir 1000 raitų. Į Rygą buvo daug žmonių iš aplinkės subėgę, vienų tikrai didžiųjų į 150 giminių. Laike 8-mėnesinio apgulimo mieste prasidėjo didelis badas, potam pavietrė, badmyrys; priegtam į pavasarį didelis tvanas daug blėdies padarė. Be minėtųjų vadų, dalyvais apgulimo buvo dar maskoliai Bauer, Hallort ir Petras Lasecy; šits vėliaus tapė gubernatoriumi Vidžiamio. Po smarkaus bombardavimo, anuometinis Rygos generol-gubernatorius, grovas Ströemberg, ėmė 30 jaunie derintiesi dėl atidavimo miesto. 4. d. liepos 1710 m. įvyko kapituliacija Rygos, ir maskoliai, vedami Repnino, per Smilčių Vartus įtraukė į miestą. Svedų įgultinė gavo valną prasišalinimą. 12 d. liepos tapė paimta prisiega viernybės dėl caro nuo gyventojų Rygos. Diduomenei ir miestui tapė patvirtintos senos privilegijos ir prizadėta sugražinti dvarus, konfiskavotus per Svedų valdžią.

Pasidavus Rygai, ir kiti miestai Vidžiamio ir Estijos nebegalėjo laikytiesi. Dauguvgryvė pasidavė 8 d. rugpjūčio 1710 m., Pernava 14 rugpjūčio, sala Oezel (su Arensburgu) pradžioje rugsėjo. Rėvalį ėmė po 6 nedelių apgulimo 29 d. rugsėjo. Visur tapė patvirtintos per carą esančios tiesos. Kaip atlygą Seremetjevas gavo Piebdgiškius dvarus Vidžiamyje, kurie ir po šiai dienai yra rankose jo ainių. Palengva miestai ir kaimai ėmė atsiputėti nuo pustyjimų vainos.

Tuomi užvajavojimu Vidžiamio apturėjimas Maskolijai dar nebuvo užtikrintas. Sueimėje Petro su Augustu 1711 m., Augustas reikalavo sugražinimo Vidžiamio Lenkijai. Tiktai

Nystadto taika 1721 m. užtvirtino carui valdymą Vidžiamio ir Estijos.

O kas tikosi su Karoliu XII? Po taikos Altranstadte, Karolis ketino ir Petrą nutremti. Iš Saksijos, 40,000 karių vedinas, 1707 m. jis traukė prieš Moskvą. Bet pas Smolenską kazokų vyresninkas Mazeppa prikalbino jį suktiesi į Ukrainą dėl tosios išvalnyjimo nuo caro ir įsteigimo ten savistovios karalystės. Bet čion 8 d. liepos 1709 m. mušyje pas Poltavą caras suardė galybę Svedijos. Karolis su Mazeppa pabėgo į Turkijos miestą Bender; Mazeppa mirė dar 1709 m.

Dabar tuojau sukilo seni Svedijos neprieteliai. Augustas su 13,000 karių įpuolė į Lenkiją, išvyjo Stasį Leščynskį. Petras atvykęs į Lenkiją atnaujino sądorą su Augustu, rugpjutyje 1709 m. Ir Pridrikis V pristojė prie atnaujintos sądoros ir 1709 m. su Danais įpuolė į Sonen. 1710 m. maskoliai užėmė Estiją, Vidžiamį ir dalį Suomijos. Karolis gi stengėsi Achmetą III pakelti prieš Maskoliją, kurs 1710 m. ir apskelbė vainą Maskolijai. Pagal Pruto upę, 1711 m., Petras tapė apsiauptas per 200,000 Turkų. Bet Katarinai papirkus didį Vizyrių, tas prilinko prie taikmės. Nors 1712 m. turkai vėl apskelbė karę Maskolijai, bet Anglijai bei Ulandijai tarpininkaujant, tarp turkų ir Maskolijos tapė sutarta 25-metinė taikmė. Pagaliaus pats sultonas reikalavo, kad Karolis atsitrauktų iš Turkijos, ir davė 600,000 dolerių dėl uždengimo skolų Svedų karaliaus. Tiktai Svedams keršyjaus su rinkimu kito karaliaus, Karolis 1614 m. apleidė turkų žiamę, ir lydėmas pulkauninkų Dueringo bei Roeno raitas leidė į kelionę per Vengriją ir Vokietiją; lapkrietyje 1714 m. pribuvo į Stralsundą.

Kad Karolis nuo Prusijos reikalavo, idant atiduotu Stetyną ir kad jis užpuolė prusišką įgultinę ant salos Usedom, Prusija jam apskelbė vainą; ir Anglija stojo ant šalies neprietelių Karolio. Kariumenė Danų, Saksų, Prusų ir Maskolų apgulė Stralsundą. 1715 m. Karoliui slapta pabėgus į Svediją, miestas tapė per Danus užimtas. Kitą metą Karolis traukė prieš Norvėgiją, dėl jos atėmimo nuo Danijos, bet rado čion smurtų atsi-pyrimą. Antroje kelionėje apgulė Fridrichshall'ę, 1718 m. Karolis tapė nušautas. Jam mirus, šiaurėje galybės persvaras pateko Maskolijai, o apgynėjystė protestantizmo perėjo ant Prusijos. Po derybų dėl taikos šitoj didėjeje šiaurės karėje ant Alandiškųjų salų 1719 m., taika įvyko 1721 m. Nystadto gintuvėje (pietinėje dalyje Suomijos). Maskolija įgyjo Vidžiamį, Estiją, Ingermanlandiją ir Karėliją su Vyborgu. Pridrikis Augustas II tapė pripažintas karaliumi Lenkijos, bet turėjo Stasiui Leščynskiui vieną milijoną dolerių mokėti ir palikti jam karališką titulą. Danijai jau 1710 m. taikoje Fridrichsburgo atiteko vienintelė tiesa rinkimo nuomų Sunde. Taip tai galybė Svedijos tapė sulaužyta, ir Petras Didis, senatui velyjant, 22 d. spalį 1721 m. priėmė imperatoriaus titulą.

Kilus šiaurės didejei karei, tapė pasmerkti gerieji patiekimai žiamionims per Svedų karalius. Karė, marai ir badas veikė savo baisų darbą. Dvarponiai ir žiamionys buvo paskendę bėdose. Apie patiekimus Svedų karalių dėl labo žiamionų neliko nei žinios. Baisinguosiuose badmečiuose (1695, 96 ir 97 m.) daugelis baudponių savo žiamionis pavarė be jokio atlyginimo, kadą gi tuomet rods ir negalima buvo kitu

(Toliaus bus.)

LION COFFEE

Used in Millions of Homes!
Accept no substitute!
Insist on LION COFFEE, in 1 lb. pkgs.

Best Coffee for the Money!
Try LION COFFEE and you will never use any other. It is absolutely pure Coffee and nothing but Coffee.

These articles mailed FREE in exchange for lion heads cut from front of 1 lb. LION COFFEE pkgs.

Silk Umbrella (either Lady's or Gents).

Sent by express (charges prepaid), for 170 lion heads and a 2-cent stamp.

A very fine umbrella, made of union silk-taffeta; 26-inch frame with seven ribs; steel rod and silver Congo handle. Would cost \$2.00 at the store.

Fancy Gold Ring.

For 18 lion heads and a 2-cent stamp.

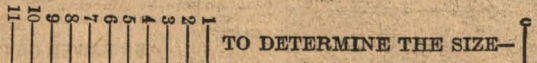

Genuine Ruby Setting Gold Ring.

For 25 lion heads and a 2-cent stamp.

These rings are genuine rolled-gold plate, having the exact appearance and qualities of solid gold, and guaranteed by the makers to last two years with ordinary usage. New patterns and very popular.

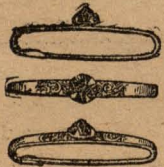

TO DETERMINE THE SIZE—

Cut a strip of thick paper so that the ends will exactly meet when drawn *tightly* around second joint of the finger. Lay one end on this diagram at the 0, and order the number the other end indicates.

STRENGTH, PURITY AND FLAVOR

Dress-Pin Set.

Mailed free for 15 lion heads and a 2-cent stamp. Three pins in the set (larger than shown), composed of fine rolled-gold, with handsome ruby-colored settings. Suitable for waist-pins, cuff-pins, neck-pins or as a child's set.

"Knickerbocker" Watch.

Given for 175 lion heads and a 2-cent stamp. Neat appearing and an excellent time-keeper. Solid nickel-silver case, with ornamental back. Nickel movements, escapement fully jeweled. The famous "Knickerbocker" watch.

Pair of Lace Handkerchiefs.

Two extra fine cambric handkerchiefs, with beautiful imported lace medallion insertions in the corners. Half-inch hem, machine hem stitched; stylish and durable. A pair of these handkerchiefs given for 18 lion heads cut from Lion Coffee wrappers and a 2c. stamp.

Art Picture, "Easter Greeting"

Given for 8 lion heads cut from Lion Coffee wrappers and a 2-cent stamp.

A highly artistic picture, that will grace the finest drawing-room. The background of royal dark-blue furnishes an appropriate contrast to the little girl and her white Easter lilies. Size, 14x28 inches. For 10 lion heads and 2 cents we will send it tinned ready for hanging.

Sash-Belt and Buckle.

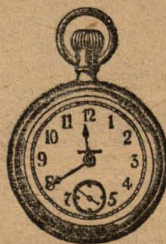

Mention your waist-measure when sending.

Mailed free for 15 lion heads cut from Lion Coffee wrappers and a 2-cent stamp. Latest style of imported black Swiss gros-grain ribbon belting; stylish imitation oxidized silver buckle; neat, strong and fashionable.

Ladies' Watch Chain.

A double strand of best silk cord, united at intervals with colored beads; neat and substantial. For 15 lion heads and a 2-cent stamp.

Gent's Watch.

Mailed free for 90 lion heads and a 2-cent stamp. The celebrated "Ingersoll" watch; stem-wound and stem-set; durable nickel-plated case; each watch accompanied by guarantee of the maker. A reliable time-keeper.

Children's Picture Book.

Given for 10 lion heads and a 2-cent stamp. Sixteen large pages of Mother Goose Melodies illustrated and with nicely lithographed cover. We have different books, so you can get an assortment.

Flower Picture.

For 8 lion heads and a 2c. stamp. American Beauty Roses and Lilies-of-the-Valley. Size, 11x24 inches. Bright and artistic coloring.

Silver Napkin-Ring.

For 15 lion heads and a 2-cent stamp. Neat and substantial. Made of durable metal, heavily silver-plated. Two different patterns.

Coin-Purse.

For 15 lion heads and a 2-cent stamp. Color, dark brown. Made of fine kid leather; cham-ouis lining; nickled frame, with strong snap-fastening.

Ladies' Pocket-Book.

Large size and latest shape. Black seal-grain leather, with five separate divisions, including a tuck-pocket with flap to hold visiting cards secure.

Given for 25 lion heads from Lion Coffee wrappers and a 2c. stamp.

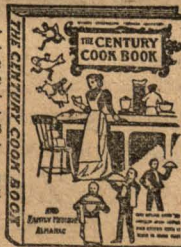
Table Cover.

Durable, dark-colored material that will stand washing. 82 inches square. Including fancy fringed border. Mailed free for 25 lion heads and a 2c. stamp.

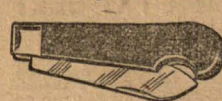
Century Cook-Book.

868 pages of valuable cooking receipts, also treatise on the labor of the kitchen, dining-room, laundry, sick-room, and remedies for the more common diseases.

Given for 15 lion heads and a 2-cent stamp.

Boys' Pocket-Knife.

The "Easy-Opener"; strong, sharp blade; red-wood handle.

For 12 lion heads and a 2c. stamp.

"The Dancing Lesson."

The green grass and trees, the little brown kitten and the girl's snow-white dress form a pleasing combination of colors. Size, 15 x 21 inches. Mailed free for 8 lion heads and a 2-cent stamp.

THE ABOVE ARE ONLY A FEW OF THE LION COFFEE PREMIUMS. Another list will shortly appear in this paper! Don't miss it! The grandest list of premiums ever offered!

You always know LION COFFEE by the wrapper. It is a sealed package, with the lion's head in front. It is absolutely pure if the package is unbroken. LION COFFEE is roasted the day it leaves the factory.

IMPORTANT NOTICE.

When writing for premiums send your letter in the same envelope or package with the lion heads. If more than 15 lion heads are sent, you can save postage by trimming down the margin. Ask your grocer for large illustrated premium list. Address all letters to the

WOOLSON SPICE CO., Toledo, Ohio.

**Broliai Varnagiriai
Liudvikas ir Adomas
Laiko didelia krautuvia**

visokių valgomų daigtų, kumpių, miltų, cukriaus, arbatos, kavos ir visko kas tikt užlaikyme gyvasties yra reikalinga. Taipogi parsidūda czebatai, czeverykai, marszkiniai ir visok kiti daiktai. Viskas pigiausia ir dideliu pasirinkime.

Laiko arklius dėl parsamdymo pasivažinėti, veža anglis į stubas, perkrausto naminius daiktos, laiko visokių paveikslų (abrozų), ražančių, szkaplierių, kryželių, maszinukių gromatoms drukavoti, abrozus įveda į puikius rėmus, deda langams stiklus ir t. t. Viską atlieka labai pigiai
(P. O. Box 213) 212 East Main Street,
PLYMOUTH, PA.

**ELASTIC GOODS
AT HALF PRICE.**

If you want us to make to your MEASURE and ORDER ELASTIC GOODS for the RELIEF AND CURE OF VARICOSE VEINS, WEAK, SWOLLEN OR ULCERATED LEGS, CORPULENCY, ABDOMINAL WEAKNESS OR TUMOR, state your height, weight and age, state number of inches around body or limb at each letter shown in cut and send to us with our SPECIAL PRICE. We will make the goods to order from the very finest fresh rubber elastic material, guarantee a perfect fit and if you do not find it perfectly satisfactory and equal to goods others get double the price for return at our expense and we will refund your money.

OUR SPECIAL PRICE for all fine silk elastic thigh stocking, A to I, \$7.50; thigh leggings, C to I, \$6.00; high pieces, G to I, \$2.50; knee stocking, A to G, \$5.00; knee leggings, C to G, \$4.00; knee cap, E to G, \$2.00; garter stocking, A to E, \$3.00; garter leggings, C to E, \$2.00; ankle, A to C, \$2.00; abdominal belt, K to M, \$10.00. COTTON ELASTIC GOODS, ONE-THIRD LESS. Special Covered Elastic Abdominal Supporter, made of soft lisle thread, interwoven with protected rubber thread, 8 inches wide, \$2.00; 10 inches, \$2.25; 12 inches, \$2.50. Write for Surgery Catalogue. SEARS, ROEBUCK & CO., (Inc.), CHICAGO, ILL.

NAUDOKITES.

ISZ PUIKIAUSIOS ant vieto popieros dėl gromatų ratzymo su puikiausioms kvietoms, apskaitymais ir pavveziavonėms parsidūda po neiszpasakytai anžemintą prėkę. Kas prisiųs 33c pacztinėms markėms gaus tuziną tų puikiausių ant visos pasaulės popierių sukonvertais; kas prisiųs \$1.00 gaus 10 tuzinus. Kasztus prisiuntimomes apuokame

Perkupcziams, agentams ir pedioriams dūdame didelį pelną. Antpareikalavimo iszs nuociame į visą dalis Amerikos

Užsisteliūdami į ojeras ir prisiųdami ant jų pinigus visada uždėkite szitokį adresą.

W. KUDARAUČKAS, & CO.,
Box 234 LAWRENCE, MASS.

Kosulys

Yra pradžia daugelio ligų. Yra tai vogtinai užsislėpusi pradžia džiuvos.

**Severo's
Balsamas
dėl
Plaučių**

Jeigu vartosi laiku tai užbėgs visoms visoms plaučių ligoms. Yra tai geriause pagalba nuo visokio kosulio, lengvo atsikosėjimo, isisenėjusio kosulio, astmos, Bronchitis, Croupo, Pneumonios, Pneumonios, LaGrippe

SEVERO'S

St. Gothardo Aliejus

Yra geriausiai gydantis ir greitai nuraminantis skausmus. Gydo sauggelą, suputimą, reumatizmą, sanarių gėlimo ir tt. greicziausiai pagelbsti. Prekė 50 ct.

W. F. SEVERA.
CEDAR RAPIDS, IOWA.

Reikalaukite SEVERO'S Kalendoriu del 1900 m.

Severos gydūles yra gaunamos pas A. Groblevski, 111 Main str. Plymouth, Pa.

Graicziausiai iszgydo visokias ligas

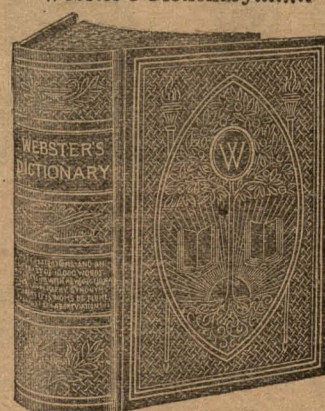
Dr. J. Szlupas

421 Penn. Ave.

Scranton, Pa.

An \$8.00 DICTIONARY for \$1.00

The New Werner Edition of Webster's Dictionary.....

Newly and magnificently illustrated. We offer you the best Dictionary ever put on the market at a low price. This new edition contains many special features such as dictionary of Synonyms and Antonyms, lexicon of foreign phrases, dictionary of abbreviations, colored plates, etc., etc. Remember this is not the cheap book but a beautifully printed edition on fine paper with thousands of valuable additions of aid to students and business men. If you desire this book, send us our special offer price, \$1.00, and we will send you this great dictionary, bound in cloth or send us \$2.00 and we will send the same book bound in full tan sheep, with a beautiful cover design. The handsomest low-priced Dictionary ever published. For every day use in the office, home, school and library this dictionary is absolutely unequalled. Forwarded on receipt of our special offer price, \$1.00 for cloth binding or \$2.00 for the full tan sheep. If it is not satisfactory, return it and we will refund your money. Write for our special illustrated catalogue, quoting the lowest prices on books, FREE. We can save you money. Address all orders to

THE WERNER COMPANY,

Publishers and Manufacturers. Akron, Ohio.
[The Werner Company is thoroughly reliable.] -Editor.

WM. N. REINOLDS, Jr.,

ADVOKATAS.

42 Welles Building,
Wilkes-Barre, Pa. Telephone 306.
Skolina piningus.

50 YEARS' EXPERIENCE

PATENTS

TRADE MARKS, DESIGNS, COPYRIGHTS & C.

Anyone sending a sketch and description may quickly ascertain our opinion free whether an invention is probably patentable. Communications strictly confidential. Handbook on Patents sent free. Oldest agency for securing patents. Patents taken through Munn & Co. receive special notice, without charge, in the **Scientific American.**

A handsomely illustrated weekly. Largest circulation of any scientific journal. Terms, \$3 a year; four months, \$1. Sold by all newsdealers.

MUNN & Co. 361 Broadway, New York
Branch Office, 625 F St., Washington, D. C.

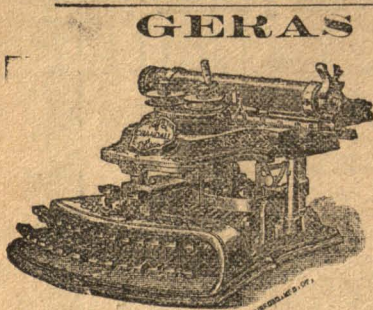
Lietuviu užeiga.

Geriause užeiga dėl lietuvių isz viso miesto. Prilaikau visokius gėrymus, kaip to: Alų, Arielką, Likierą, Vyną ir visokius Cigarus pirmos klesos, taipgi siuncziu pinigų į visas dalis svieto. Pardūdu Laivakortes ant visų linijų. Apart to dūdu kiekvienam prieteliszką rodą.

Todėl nepamirszkit jog mano HOTELIS po No 1837 Main Ave. Providence, SCRANTON, PA.

Petras Lipavyczia.

GERAS UZDARBYS.

Pajieszkome gerų lietuvių, kurie turi norą prekiuoti kas yra labai apsimokamu daiktu. Reikalaujame kiekviename mieste Agento. Mes parėdame siuvimo maszinas, drukavojimo gromatų Maszinas ir Plunksnas paduszkom. Plunksnų prėbas nusiųsime kiekvienam, kuris prisiųs už 10 ct. markių po 2c. Teipgi kas noripriimti mūsų agenturą, tegul prisiunczia markę už 2 ct., o gaus atsakyną. Kas norėtu nusiprkti gerą Masziną siuvimui, tegul prisiunczia \$1.00 tai prisiųsime freitu; toji Maszina kasztūja \$25.00, kur likusius \$20 užmokėsite ant įfreto ir Maszina bus Jusų Raszyti galima lietuviszka! A lresas:

J. F. RICHARD, Mdse Co
62 Governour str. **NEW YORK, CITY**

W. SŁOMINSKA,
679 Milwaukee Avenue, CHICAGO, ILL.

Mano Dirbtuve tapo Apdowanota

DWIEMS MEDALIAIS

ant Kosciuszkos Parodos už rupestringą, teisingą ir artistiszką iszdirbimą.

KARUNŲ, SZARPŲ, KUKARDŲ, ROZETŲ, BERLŲ, MARSZALKINIŲ LAZDŲ ir tt.

Turiu už garbę apreiksztį guodotiniems Kunigams ir guodotin. Draugystėms, kad asz dirbu visus augszciausis pamėnetus daigtus Pigiausei, Teisingiausei ir Geriausei, nes per 30 metų užsiimdama iszdirbimais įgijau geriause praktiką ir dėl to galiu viską padirbt pigiau ir geriau negu kiti fabrikai.

Su guodone
W. SŁOMINSKA, 679 MILWAUKEE AV., CHICAGO, ILL.

